

Ilkka Vuorinen

**Kannabiksen käytön vaikutuksia arkeen käyttäjien ja
päihdetyön ammattilaisten näkökulmasta**

Opinnäytetyö

Kevät 2013

Sosiaalialan yksikkö

Sosiaalialan koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaalialan yksikkö

Koulutusohjelma: Sosiaalialan koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Ilkka Vuorinen

Työn nimi: Kannabiksen käytön vaikutuksia arkeen käyttäjien ja päihdetyön ammattilaisten näkökulmasta

Ohjaaja: Arja Hemminki

Vuosi: 2013 Sivumäärä: 60 Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyöni tutkii kannabiksen käytön vaikutuksia käyttäjän arkeen. Tutkimusmenetelmänä käytin laadullista tutkimusta. Osan aineistoni keräsin internetistä, Hamppuforum –keskustelupalstalta. Käyttäjät lähettivät tarinansa kannabiksen käytöstään minulle joko viestiketjuun vastaamalla tai keskustelupalstan yksityisviestitoimintoa käyttämällä. Käyttäjien tarinat rakentuivat kolmen tutkimuskysymyksen pohjalle: Millaisia vaikutuksia kannabiksen käytöllä on käyttäjän arkeen? Millaisia merkityksiä käytölle annetaan? Millaisia asenteita käyttäjillä on kannabista kohtaan? Tämän lisäksi tein kyselyn aiheeseen liittyen Seinäjoen päihdehuollon työryhmälle. Päättökysymykseni päihdetyön ammattilaisille oli: Miten kannabiksen käyttö vaikuttaa käyttäjän elämään ammattilaisten mielestä?

Tutkimustuloksista kävi ilmi kannabiksen käytön moniulotteisuus. Hamppuforumin aineistosta nousi esiin yhdeksän teemaa, jotka olivat viihdekäyttö ja arjesta irtautuminen, alkoholin korvike, itsetutkiskelu, kannabiksen laillistaminen, perinteisen päihdevalistuksen kyseenalaistaminen, itselääkintä, sosiaaliset suhteet, kiinnijäämisen pelko ja salailu, sekä lasten ja nuorten käytön tuomitseminen. Kaiken kaikkiaan käyttäjien tarinat nostavat kannabiksen käytön esiin varsin positiivisessa valossa, kertoen useista positiivisista vaikutuksista käyttäjän elämään. Vain yksi vastaajien tarinoista oli selvästi negatiivisempi verrattuna muihin. Käyttö koettiin pääasiassa hallittuna viihde- ja tapakäyttönä. Myös itselääkintä oli vastaajien keskuudessa yleistä.

Seinäjoen päihdehuollon työryhmän haastattelu toi päihdehuollon ammattilaisen näkökulmaa opinnäytetyöhöni. Heidän vastauksistaan kävi ilmi, miten työryhmä ei näe kannabiksen viihdekäyttöä arjessaan. Työryhmä tuo vastauksissaan esiin kannabiksen käytön negatiivisia vaikutuksia, joihin he ovat työssään törmänneet. Esiin nousi muun muassa passivoituminen sekä syrjäytyminen. Käyttäjien ja päihdehuollon ammattilaisten näkemykset antavatkin keskenään täysin erilaisen kuvan kannabiksen käytöstä ja sen vaikutuksista arkeen.

Avainsanat: cannabis, huumeet, alakulttuuri, päihteet, viihdekäyttö, ongelmakäyttö

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Social Work and health care

Degree programme: Degree programme of Social Work

Specialisation: Bachelor of Social Work

Author/s: Ilkka Vuorinen

Title of thesis: The effects of cannabis use on everyday life from the perspectives of cannabis users and substance abuse workers.

Supervisor(s): Arja Hemminki

Year: 2013   Number of pages: 60   Number of appendices: 1

In my thesis I examined the effects of cannabis use on the user's everyday life. The research method I used was qualitative research. The material was gathered from the Internet, through a forum called "Hamppuforum". The users of the forum sent me their stories concerning the use of cannabis, either by replying to the topic on the forum or using the forum's private message function. The stories of the users were based on three research questions. What are the effects of cannabis use in the user's everyday life? What meanings are given for the use? What kind of attitudes users possess towards cannabis? In addition, I interviewed the Seinäjoki substance abuse treatment team. The main research question for the team was: How does marijuana use, in the opinion of the professionals, affect the user's life?

The results showed cannabis use in multiple aspects. Nine themes emerged from the data collected from the Hamppuforum: recreational use and exit from the daily grind, a substitute for alcohol, self-examination, decriminalization of cannabis, questioning the traditional drug education, self-medication, social relationships, fear of getting caught and covering up the use, as well as condemnation of children's and young people's use of cannabis. All in all, the stories of the users show the use of cannabis in a quite positive light, telling a number of positive effects on the user's life. Only one of the stories was significantly more negative compared to the others. The use of cannabis was most often seen as recreational use. Also, self-medication was common among the respondents.

The interview of the Seinäjoki drug treatment group gave a professional's perspective on my thesis. Their answers showed how the drug treatment group does not see recreational use of cannabis in their everyday job. The team describes negative effects of cannabis use, which they have encountered in their work. The team talks about passivation and exclusion caused by cannabis. User's stories and the views of the drug treatment professionals display a completely different picture of cannabis use and its impact on everyday life.

Keywords: cannabis, drugs, sub-culture, recreational use, drug abuse

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
1 SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO	6
2 KANNABIS YHTEISKUNNASSAMME	8
2.1 Huume politiikka.....	8
2.2 Kannabiksen historiaa Suomessa	9
2.3 Käytön yleisyys	9
3 KANNABIS PÄIHTEENÄ.....	11
3.1 Yleistä	11
3.2 Kannabiksen vaikutukset	11
3.2 Kannabiksen käytön haitat.....	12
4 HUUMEIDEN KÄYTÖN TASOT	14
4.1 Kokeilu	14
4.2 Ongelmakäyttö ja riippuvuus	15
4.3 Viihdekäyttö	16
4.4 Lääkinnällinen käyttö.....	16
5 HUUMEIDEN KÄYTÖN SOSIAALISET KEHYKSET	17
6 HUUMEIDEN KÄYTTÖ ALAKULTTUURINA.....	19
6.1 Kannabiskulttuuri.....	19
6.1.1 Symbolit	20
6.1.2 Tarinat.....	20
6.1.3 Rituaalit.....	20
7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	22
7.1 Laadullinen tutkimus ja kysely.....	22
7.2 Tutkimuskysymykset	23
7.3 Tutkimusaineiston kerääminen	24
7.4 Tutkimuksen analysointi.....	25
7.5 Tutkimuksen luotettavuus	25

7.6 Tutkimuksen eettisyys.....	26
8 TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	28
7.1 Viihdekäyttö ja arjesta irtautuminen	28
7.2 Alkoholien korvike	30
7.3 Itsetutkiskelu	31
7.4 Kannabiksen laillistaminen.....	32
7.5 Perinteisen päihdevalistuksen kyseenalaistaminen	34
7.6 Itselääkintä.....	36
7.4 Sosiaaliset suhteet.....	38
7.5 Kiinnijäämisen pelko ja salailu.....	40
7.6 Kannabiksen käytön tuomitseminen lasten ja nuorten osalta.....	41
9 PÄIHDEHUOLLON TYÖRYHMÄN KYSELY	43
7.1 Miten kannabis näyttäytyy päihdehuollossa?	43
7.2 Päihdehuollon työryhmän näkemykset kannabiksesta päihteenä	45
10 JOHTOPÄÄTÖKSET	47
7.1 Millaisia vaikutuksia kannabiksen käytöllä on käyttäjän arkeen?	47
7.2 Millaisia merkityksiä käytölle annetaan?	49
7.3 Millaisia ovat käyttäjien asenteet kannabiksesta päihteenä?	50
11 POHDINTA.....	53
LÄHTEET	55
LIITTEET	60

1 JOHDANTO

Kannabiksen asema päihteenä on yksi kuumimmista puheenaiheista tällä hetkellä yhteiskunnassamme. Se on selvästi yleisimmin käytetty laiton päihde, niin Suomessa, kuin koko Euroopassa. Vaikka tutkimuksia on tehty paljon, täydellistä yhteisymmärrystä ei aineen haitoista tai positiivisista puolista ole saavutettu. Kansalaiskeskustelussa on mielestäni havaittavissa kaksi eri ääripäätä: toinen osapuoli tuomitsee kaikkien laittomien päihteiden käytön niiden haitallisuuden vuoksi, kun taas toinen osapuoli sallisi erityisesti mietojen huumeiden laillistamisen. Näiden kahden osapuolen väliin mahtuu tietysti myös niin sanottu harmaa alue jossa mielipiteiden kirjo onkin valtava. Olen huomannut kuinka käsitykset tyypillisestä kannabiksen käyttäjästä ovat monesti täynnä stereotypioita. Kyseiseen alakulttuuriin liittyy vahvasti käsitys laiskasta, saamattomasta ja yhteiskunnan ulkopuolella elävästä urbaanista hipistä, jonka arki pyörii lähinnä vesipiipun ja aineen hankkimisen ympärillä.

Kannabiksen käyttö ja kokeilut ovat lisääntyneet etenkin nuorten aikuisten kohdalla viime vuosina. Terveystieteiden tutkimuslaitoksen mukaan vuonna 2010 aktiivisimmasta käyttäjäikäryhmästä, 25 – 34 – vuotiaista miehistä 44 % oli joskus kokeillut kannabista. Myös kannabiksen kulttuurillinen asema on muuttunut, sillä lähes puolet suomalaisista pitää kannabiskokeilujen riskejä vähäisinä. (Hakkarainen, Metso, & Salasuo 2011, 402.) Omassa opinnäytetyössäni halusin tuoda esiin kannabiksen käyttäjän subjektiivisen kokemuksen omasta elämästään ja aineen käytön vaikutuksesta arkeen. Miten he itse kuvailevat käyttöönsä? Millaisia positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia käytöllä nähdään? Opinnäytetyöni keskeinen tutkimusongelma kiteytettynä kuuluukin seuraavasti: Millaisia vaikutuksia kannabiksen käytöllä on käyttäjien arkeen, millaisia merkityksiä käytölle annetaan sekä millaisia ovat käyttäjien asenteet kannabiksesta päihteenä? Tutkimusaineistoni keräsin internetistä, Hamppuforum -keskustelupalstalta. Tämän lisäksi haastattelin Seinäjoen päihdehuollon työryhmää, liittyen kannabiksen käyttöön, lisätäkseeni ammatillisista näkökulmaa aiheeseeni. Tutkimuskysymykseni päihdehuollon ammattilaisille oli: ”Miten kannabiksen käyttö vaikuttaa käyttäjän elämään ammattilaisten mielestä?”

Kannabiksen käyttö on mielestäni varsin ajankohtainen ja oleellinen aihe sosiaalialalla. Henkilökohtaisesti pidän mahdollisena, että kannabiksen käyttö on huomattavasti yleisempää mitä luullaan sosiaalialan asiakkaiden kohdalla, sektorista riippumatta, johtuen kannabiksen käytön salailusta. Käytön vaikutukset yksilöön ovat silti todellisia, käytettiinpä päihdettä salaa tai avoimesti. Koska kannabiksen käyttö on yhä yleisempää etenkin nuorten aikuisten kohdalla (Hakkarainen, Metso, & Salasuo 2011), olisi piittaamatonta ummistaa silmänsä tämän kaltaiselta ilmiöltä sosiaalialalla.

2 KANNABIS YHTEISKUNNASSAMME

Tässä luvussa käsittelen kannabiksen asemaa yhteiskunnassamme. Sivuan suomalaista huume politiikkaa, kannabiksen historiaa Suomessa sekä nostan esiin kannabiksen käytön yleisyyttä.

Päihteitä on käytetty läpi historian kaikkialla (Piisi 2001, 12). Usein päihteiden käyttöä selitetään halulla kokea mielihyvää, uteliaisuudella, pahan olon pakenemisella, tai riippuvuudesta johtuvalla toiminnalla (Seppälä 2005). Päihteiden käyttöön liittyvät yhteiskunnalliset sopimukset ovat vaihdelleet aikojen saatossa aina. Ero huumeen ja päihteen välillä on yhteiskunnallinen sopimus, joka näyttäytyy lainsäädännössä. Tulkintatavasta riippuen voidaan vastata eri tavalla muun muassa seuraaviin kysymyksiin: mihin päihteiden käyttöä tarvitaan, mitkä päihteet voivat olla laillisia ja millainen käytötapa on hyväksyttävää.

Tulkintakehys on avainkäsite. Tulkintakehys tarkoittaa näkökulmaa ja toimintaa ohjaavaa kokonaisuutta, jonka avulla yksilö tai ryhmä arvottaa todellisuutta. Eri maiden päihde- ja huume kulttuureilla on eroja. Erot näyttäytyvät niin lainsäädännössä kuin myös tapakulttuurissa. Puhutaan esimerkiksi "suomalaisesta" ja "eurooppalaisesta" juomakulttuurista. Useimmissa länsimaissa sallittuja päihteitä ovat esimerkiksi alkoholi ja tupakka kun taas kannabis ja kokaiini saattavat olla kiellettyjä. (Piisi 2001, 15)

2.1 Huume politiikka

Suomessa huume politiikka pohjautuu kansainvälisiin yleissopimuksiin ja kansalliseen lainsäädäntöön. Huume politiikkaa toteutetaan strategioiden avulla, jotka muodostavat huume politiikan rakenteen. (Soikkeli 2006, 36) Suomalainen huume politiikka voidaan myös jakaa kolmeen alapolitiikkaan: rajoittava kokonaiskieltopolitiikka, yleinen hyvinvointipolitiikka sekä haittojen vähentämisen politiikka (Tammi 2005).

Suomessa tietystä päihteestä tulee oikeudellisesti huumausaine vasta sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä. Näihin aineisiin sovelletaan rikoslain säännöksiä huumausainerikoksista. (Soikkeli 2006, 16) Opinnäytetyössäni esillä oleva kannabis on valtioneuvoston asetuksen mukaan määritelty huumausaineeksi (A 28.8.2008/543).

2.2 Kannabiksen historiaa Suomessa

Suomalainen viime vuosikymmenten laittomien päihteiden käyttö jaetaan usein ensimmäiseen ja toiseen huumeaaltoon. Ensimmäisellä viitataan 1960-luvulla yleistyneisiin huumausainekokeiluihin ja käyttöön, erityisesti kannabiksen suhteen. Toisella aallolla tarkoitetaan 1990-luvun alussa alkanutta yleistymiskehitystä, jonka seurauksena laittomien päihteiden käytöstä on tullut tavallisempaa kuin koskaan ennen. Molemmille aalloille on ollut ominaista niiden kytkeytyminen kansainvälisiin nuorisoliikkeisiin, kuten hipp- ja rave-kulttuureihin. (Salasuo 2004, 5.) Huumeiden käyttöä Suomessa tutkineet Juha Partanen ja Leena Metso (1999) korostavat toisen huumeaallon tarkoittaneen erityisesti kannabiksen käytön leviämistä väestön keskuudessa ja kyseisen päihteen kulttuurisen aseman muutosta.

Salasuo (2005) korostaa toisen huumeaallon tarkoittaneen erityisesti huumeiden käytön kytkeytymistä nuorten aikuisten juhlimiskulttuuriin. Juhlimiskontekstissa käyttö mielletään satunnaiseksi ja se tapahtuu vapaa-ajalla. Käytön ei katsota aiheuttavan riippuvuutta, hallitsematonta huumeiden käyttöä paheksutaan sekä työelämään osallistumista ja siinä menestymistä arvostetaan. Nuorten maailmassa huumeiden käyttäjää ei nähdä stereotyyppisenä narkomaanina, vaan trendikkäänä juhlijana.

2.3 Käytön yleisyys

Erityisesti kannabiksen käyttö ja kokeilut ovat yleistyneet Suomessa viime vuosina. Vuonna 2010 tehdyn huumeikyselyn mukaan kannabiksen kokeilu ja käyttö on

lisääntynyt erityisesti 25 – 34 -vuotiaiden keskuudessa. Kannabista ainakin kerran kokeilleiden määrä nousi nuorilla aikuisilla 25 prosentista 36 prosenttiin, vuosien 2006 ja 2010 välillä. Aktiivisimmista käyttäjäikäryhmästä, eli 25 – 34 -vuotiaista miehistä 44 prosenttia oli joskus kokeillut kannabista. 15 prosenttia oli käyttänyt sitä kuluneen vuoden aikana sekä 5 prosenttia viimeisen kuukauden aikana. Miltei puolet suomalaisista pitää kannabiskokeilujen riskejä vähäisinä. Nuorista aikuisista miehistä näin ajatteli kolme neljästä. (Hakkarainen, Metso & Salasuo, 2011.) On siis selvää että käytön yleistymisen lisäksi myös asenteet ovat muuttuneet kannabiksen suhteen.

3 KANNABIS PÄIHTEENÄ

Opinnäytetyöni kolmas luku käsittelee kannabista päihteenä. Kerron cannabis sativa -kasvista ja sen tutkituista vaikutuksista ihmiseen. Kyseisen päihteen käytön haittavaikutuksista on tehty paljon tutkimuksia viime aikoina. Olen pyrkinyt sisällyttämään opinnäytetyöhöni uusia ja ajankohtaisia tutkimustuloksia aiheeseen liittyen.

3.1 Yleistä

Cannabis sativa -hampukasvi on kannabistuotteiden lähde. Marihuana on kannabishampun kuivatusta kukinnosta, lehdistä tai versosta valmistettua rouhetta. Sitä joko poltetaan tai höyrystetään sellaisenaan tai tupakkaan yhdistettynä savukkeen muodossa. Kannabiksen huomattavin päihdyttävä kannabinoli on THC eli tetrahydrokannabinoli. Kannabistuotteiden THC-pitoisuudet vaihtelevat suuresti hampun kasvuolosuhteiden ja lajikkeen mukaan. (Ahtiala & Ruohonen 1998, 108 – 109.)

3.2 Kannabiksen vaikutukset

Kannabiksen vaikutukset voidaan jakaa kahteen: akuuttiin päihtymystilaan, eli niin sanottuun pilveen ja krooniseen vaikutukseen. Kannabispäihtymyksen oireet vaihtelevat tuotteen laadun ja käyttäjän ominaisuuksien mukaan. (Ahtiala & Ruohonen, 1998, 108 – 110.) Päihtymystilaan vaikuttavat myös käyttäjän mielentila, seura jossa päihdettä käytetään, sekä aiempi kokemus pähteestä (Tacke & Sairanen 2009).

Akuutteja fyysisiä oireita ovat tavallisesti muun muassa sydämentykytykset, silmien ja suun kuivuminen sekä yskä. Päihtymystilassa aistimukset voimistuvat ja käyttäjä tuntee olonsa rauhalliseksi ja rentoutuneeksi. Ajatuksenjuoksu tuntuu selvältä, assosiaatioita on paljon ja käyttäjä tuntee tietoisuutensa ja luovuutensa nousevan.

(Ahtiala & Ruohonen, 1998, 108 – 110.) "Pilveä" kuvaillaan usein myös euforiseksi, johtuen aivosolujen vapauttamasta dopamiinista päihtymystilan aikana (How does marijuana use affect your brain and body, 2010). Muita välittömiä vaikutuksia voivat olla voimistunut nälän tunne, iloisuus, puheliaisuus ja estojen katoaminen (Tacke & Sairanen, 2009). Suurilla annoksilla kokemukset voivat olla vahvempia, jolloin oireina voivat olla väri-, valo- ja ääniaistimusten voimistuminen, pahoinvointi ja paniikkitilat. (Tacke & Sairanen, 2009.) Myönteisten elämysten vaihe lyhenee käytön kroonistuessa. Erilaiset kognitiivisen toiminnan häiriöt kuvaavat käytön kroonistumista. (Ahtiala & Ruohonen 1998, 108 – 110.)

3.3 Kannabiksen käytön haitat

Runsas kannabiksen käyttö lisää toleranssia, eli sietokykyä aineeseen. Käytön kroonistuessa yleisiä vieroitusoireita voivat olla hermostuneisuus, levottomuus, ärsyyntyminen ja unihäiriöt. Kannabiksella ei ole yliannostusriskiä. Runsaina annoksina se voi aiheuttaa sekavuustiloja, voimakasta ahdistusta tai psykoottisen häiriön, joka katoaa päihtymyksen mentyä ohi. Päihtymyksen aikana heikkenevät myös koordinaatiokyky, reaktioaika, tarkkaavaisuus ja yleinen henkinen suorituskyky. Kannabiksen pidempiaikainen käyttö aiheuttaa kognitiivisten kykyjen heikkenemistä, joka ilmenee muun muassa heikkona ongelmanratkaisuna, keskittymiskyvyn heikkenemisenä ja muistiongelmina. (Kannabis – Keskeiset riskit, 2010.)

Joidenkin tutkimusten mukaan käyttö voi lisätä myös riskiä sairastua akuuttiin psykoosiin (Kannabis – Keskeiset riskit, 2010). On kuitenkin tavallista, kuinka akuutin päihtymystilan aikana jotkut käyttäjät kokevat joitakin psykoosin kaltaisia oireita, kuten vainoharhaisuutta. Nämä katoavat päihtymystilan myötä. Kannabiksen yhteys mielisairauksiin, erityisesti skitsofreniaan on vielä kiistanalainen aihe ja tutkimustulokset ovat olleet aiheesta osittain ristiriitaisia. (Harding 2008.) Kannabiksen polttaminen saattaa vaurioittaa keuhkoja ja pitkäaikainen käyttö voi aiheuttaa yskää, hengityksen vinkumista ja keuhkojen ilmapirtauksen heikentymistä (Hitti 2011). Kun verrataan alkoholia ja kannabista keskenään, on olemassa viitteitä siitä, kuinka alkoholi on haitallisempaa nuoren kehittyville aivoille, verrattaessa kan-

nabiksen haittoihin (Marquit, 2009). British Medical Journalissa julkaistun raportin (Atkinson 2005) mukaan erityisesti nuorena aloitetun käytön ja myöhemmän psykoosin puhkeamisen välillä on yhteys.

Asiantuntijoiden laatimassa, lääketieteellisessä Lancet-lehdessä julkaistun 20 päihteen vaarallisuuslistan mukaan kannabis on 11. vaarallisin päihde. Esimerkiksi tupakka ja alkoholi luokiteltiin vaarallisemmiksi kuin kannabis. (Scientists want new drug rankings. 2007.) Vuonna 2008 julkaistu EU-raportti (A cannabis reader..., 2008) katsoo, että kannabis oli tutkituista päihteistä vaarallisuudessa viimeisenä tai lähellä viimeistä sijaa. Kansanterveydelliseltä ja haittapotentiaalin kannalta tupakan ja alkoholin säännöstelyä tulisi lisätä, kun taas kannabiksen käytön rajoittamista pidettiin liian ankarana. Raportti muistuttaa kuitenkin että kannabis on kansanterveydellinen ongelma.

4 HUUMEIDEN KÄYTÖN TASOT

Huumeiden käyttö voidaan yleisesti jakaa kolmeen osaan: kokeiluun, viihdekäyttöön ja ongelmakäyttöön. Viihdekäytön ja ongelmakäytön väliin jää harmaa alue. Tällä alueella huumeiden käyttö voi kuulua kumpaan tahansa kategoriaan, molempiin niistä, tai se voi vaihdella kausittain. (Salasuo, 2004, 150.) Erikoistutkija Kati Rantala poliisiammattikorkeakoulusta painottaa, kuinka perinteiset käsitykset käytön luonteesta pohjautuvat monesti yleistäviin uskomuksiin. Tässä puhettavassa korostuvat huumeiden haitalliset vaikutukset ja ajatus siitä, kuinka kerran alkanut käyttö voi vain pahentua. Tällaisella käsityksellä on paljon valtaa ja se ohjaakin pitkälti huumausainepolitiikan ja julkisen mielipiteen muodostumista. (Rantala, 2004)

Rantalan (2004) mukaan huumeiden käytön moninaisuutta korostavat näkökulmat nähdään usein poliittisesti epäkorrekteinä ja huumemyönteisinä mielipiteinä. Kyse ei kuitenkaan ole riskien väheksymisestä, vaan tavoitteena on ymmärtää sitä, mihin käytön muotojen moninaisuus johtaa. Kaikkiin huumeiden käytön muotoihin voi liittyä riskejä, mutta riskit ovat luonteeltaan erilaisia. Käyttömuotojen ryhmät eivät myöskään ole stabiileja. Käyttäjä saattaa muuttaa tapojaan ja lopettaa käytön tai siirtyä käyttöryhmästään seuraavaan.

4.1 Kokeilu

Suurin osa huumeiden käytöstä on kokeilua, jossa käyttökerrat rajoittuvat alle kymmeneen. Huumekokeilujen määrään vaikuttaa yhteiskunnan ja erityisesti nuorisokulttuurien suhtautuminen huumausaineisiin. Kansainvälisissä nuorisovirtauksissa 90-luvulla on ollut havaittavissa myönteistä suhtautumista huumeisiin, samalla tavalla kuin hippiaatteessa 60-luvulla. (Salasuo 2004, 151.) Huumekokeilut ovat useimmiten kannabiksen kokeilua (Rantala 2004).

4.2 Ongelmakäyttö ja riippuvuus

Soikkelin (2002, 21) mukaan ongelmakäyttäjän käsite viittaa usein riippuvuuteen, sosiaalisiin ongelmiin ja terveysongelmiin, joita käyttöön liittyy tai joita se osaltaan pahentaa. Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus määrittelee huumeiden ongelmakäytön seuraavalla tavalla: "kun käytetään erittäin vaarallisia aineita, kun käyttö on suonensisäistä, kun käyttöön on voimakas riippuvuus tai kun käytöstä aiheutuu käyttäjälle vakavia terveydellisiä tai sosiaalisia haittoja" (Salasuo 2004, 152).

Ongelmakäytössä korostuvat käytön psyykkiset ja fyysiset haitat sekä riippuvuus. Aineen jatku saanti ja vieroitusoireiden välttäminen ovat keskiössä. Suomessa ongelmakäyttäjien suosimia huumeita ovat muun muassa amfetamiini ja heroini. Tämä käyttäjäryhmä on ylikorostunut viranomaisten ja päihdehuollon asiakkaina. (Rantala 2004.)

Riippuvuuden syntyminen tiettyyn päihdyttävään aineeseen edellyttää sitä, että sen tuottama fyysinen tai psyykkinen vaikutus on jollain tavalla miellyttävä. Riippuvuuteen vaikuttavat perinnölliset tekijät, sosiaalinen oppiminen lapsuudessa ja nuoruudessa, mutta riippuvuus voi muodostua myös vanhemmalla iällä reaktiona elämäntilanteisiin. Riippuvuus aiheuttaa aivoissa erilaisia hermostollisia muutoksia. Fysiologisten ja neurokemiallisten muutosten lisäksi riippuvuutta ylläpitää myös uskomus siitä, kuinka kyseinen aine on ylivertainen ja muut vaihtoehdot ovat itselle sopimattomia. Riippuvuuteen liittyy vahvasti häpeä ja syyllisyys. (Koski-Jännes 2005.)

Kannabiksen pitkäaikainen käyttö voi aiheuttaa psyykkisen riippuvuuden. Päivittäin suuria annoksia käyttäville voi kehittyä myös fyysinen riippuvuus, etenkin jos kannabista sekoitetaan nikotiinituotteisiin. (Tacke & Sairanen 2009.) Kannabiksen käyttäjien käsitys riippuvuudesta ei vastaa täysin lääketieteellistä, tiukkarajaista riippuvuuskäsitystä. Osa käyttäjistä kuvailee kannabisriippuvuutta eri tavalla, kuin päihderiippuvuuksia kuvaillaan yleensä. Sanankäänteet ovat usein neutraaleja tai jopa positiivisia. Kannabisriippuvuutta ei nähdä aina haitallisena asiana, vaan elämänlaatua parantavana tekijänä. (Tieva 2012, 1.)

4.3 Viihdekäyttö

Etenkin kannabistuotteiden viihdekäytöllä on pitkä historia. Itse käytön, hallussapidon ja pienimuotoisen, kaveripiirissä tapahtuvan välityksen lisäksi viihdekäytössä ei juurikaan esiinny muuta rikollisuutta ja se tapahtuu usein vapaa-ajalla, eli käyttäjä käy töissä tai opiskelee. Viihdekäyttöön liittyy käsitys siitä, kuinka käyttö on hallittua ja sillä on myönteisiä seurauksia. (Salasuo, 2004, 153.) Rantala (2004) nostaa esiin seitsemän eri viihdekäytön motiivia: juhliminen, erottautuminen, statuksen hankinta, rentoutuminen, itsensä henkinen kehittäminen sekä uteliaisuus. Lisäksi Rantalan mukaan viihdekäyttö voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen: tapakäyttöön, juhlimiseen ja tajunnan laajentamiseen.

Viihdekäytön laajin osa-alue on kannabiksen tapakäyttö, jossa käytölle on ominaista kannabiksen asema tärkeimpänä päihteenä. Itse aine määrittää tässä tapauksessa ryhmää, mutta osa käyttäjistä saattaa käyttää lisäksi myös erilaisia hallusinogeeniä, kuten sieniä. Koska kannabis ei aiheuta helposti riippuvuutta, mahdollistaa tämä pidempiaikaisen käytön siten, että käyttäjät kokevat käytön olevan hallittua sekä usein osa omaa elämäntapaa. Osa tapakäyttäjistä ajattelee, että kannabiksen käyttäjät muodostavat tietynlaisen yhtenäisen pilvialakulttuurin, ja he katsovat kuuluvansa siihen. Kannabista voidaan käyttää muun muassa rentoutumiseen, kokemusten syventämiseen sekä tajunnan avartamiseen. (Salasuo 2004, 153 – 154.)

4.4 Lääkinnällinen käyttö

Kannabiksen lääkinällisestä käytöstä on tehty paljon tutkimuksia viime aikoina. On olemassa hyviä viitteitä siitä, kuinka kannabis toimii muun muassa hyvänä pahoinvoinnin lievittäjänä kemoterapiapotilailla, lääkkeenä viherkaihin hoidossa sekä AIDS-potilaiden oireiden lievittäjänä. Eri kannabinoidien on myös havaittu hillitsevän lihasten nykimistä ja kouristelua. (Kannabiksen käytön terveydelliset ja psyykkiset vaikutukset 2006.) Tutkimukset osoittavat myös, kuinka kannabiksella on todettu olevan hyviä kivunlievitysominaisuuksia, ja käytön on todettu auttavan nukkumis- ja nukahtamisongelmissa (Alphonso 2013).

5 HUUMEIDEN KÄYTÖN SOSIAALISET KEHYKSET

Yleisesti huumausaineiden käyttö on sosiaalista toimintaa, joka tapahtuu kaveriporukoissa ja vuorovaikutuksessa muiden käyttäjien kanssa. Kun halutaan ymmärtää huumeiden käytön luonnetta, on tärkeää käytön yhteiskunnallinen paikantaminen. Kun pohditaan huumeiden käyttöä yleisesti, voidaan esiin nostaa kymmenen erilaista viitekehystä, joissa käyttö on aktiivisinta: etninen traditio, sotaväki, terveydenhoito, sosiaalinen deprivatio ja huono-osaisuus, rikkaus ja varallisuus, koulunkäynti ja opiskelu, taide ja viihdemaailma, rikollisuus, prostituutio sekä tanssi- ja klubikulttuuri. (Piisi 2001, 75) Avaan näitä kokonaisuuksia seuraavaksi tarkemmin.

Etninen traditio viittaa kulttuurillisiin käytön perinteisiin, kuten khat -huumeen käyttöön. Viittaus sotaväkeen tarkoittaa muun muassa sotilaiden käyttämiä vahvoja kipulääkkeitä tai suorituskykyä parantavia huumaavia aineita, kuten heroiniä. On tärkeää huomata että aineella kuten heroini, ei toisen maailmansodan aikaan ollut huumausaineen statusta. Terveydenhoidossa lääkkeen ja huumeen toisistaan erottaminen on sopimuksenvarainen ja määrittelykysymys. Esimerkiksi kokaiini oli 1800-luvulla yleinen lääkeaine. (Piisi 2001, 75)

Alueet joita kuvaavat sosiaalinen deprivatio ja huono-osaisuus pitävät sisällään monesti huumeiden käyttöä, etenkin Yhdysvalloissa. Tällaiset elinolosuhteet ovat omiaan lisäämään nimenomaan ongelmallisimpia käytön muotoja, kuten vahvojen huumeiden riippuvuuskäyttöä. Toisaalta taas huumeiden käytössä näkyy myös varallisuus ja rikkaus yhtenä osa-alueena. Huumeiden käyttöä on esiintynyt väestöryhmissä, joita leimaa taloudellinen varaus ja sosiaalinen turvallisuus. Ilmiö on tuttu myös Suomesta, esimerkiksi teknokulttuuriin liittyvästä, elitistisestä trendikäytöstä. (Piisi 2001, 76)

Kannabistuotteet ovat yleisesti olleet opiskelijoiden suosimat huumeet. 1960-lukua pidetään yleisesti ilmiön alkupisteenä, jolloin opiskelijanuoriso kiinnostui huumeista ennen näkemättömällä tavalla. Kaikki tämä kytkeytyi hippialakulttuurin nousuun. Hipit korostivat nykyhetkeä, välittömyyttä, itsetuntemuksen syventämistä, henkisiä

arvoja ja tajunnan laajentamista. Huumeiden käytössä opiskelijoiden kohdalla Suomi on seurannut kansainvälisiä kehityskulkuja. (Piisi 2001, 76)

Taide- ja viihdemaailman piireissä huumeiden käyttö on ollut yleistä jo pitkään ja se on yhdistetty monesti boheemiin elämäntapaan. Taidemaailmasta kaiken takaa löytyy ajatus luovuuden edistämisestä. Viihdemaailmaan huumeiden käyttöä kuvaa paineiden sietäminen, vauhdissa pysyminen tai glamourin hakeminen. Esimerkiksi artistien huumekokemukset ovat hyvin yleisiä rockmuusikkojen elämänkerroissa. (Piisi 2001, 77)

Huumeiden ja rikollisuuden välinen yhteys on ollut keskeinen aihe niin huume tutkimuksissa kuin huume keskustelussa ja rikollisuus muodostaakin merkittävän sosiaalisen kehityksen huumausaineiden käytölle. Esimerkiksi vankilatiedot kuvaavat hyvin tätä suhdetta. 80-luvun alussa tehdyn vankilatutkimuksen perusteella 3 / 4 vangeista kertoi käyttäneensä jotakin laitonta huumetta. (Piisi 2001, 78) Huumeiden ja rikollisuuden välistä suhdetta leimaa myös kansainvälisen rikollisuuden rooli. Tähän liittyy rahanpesua, varastetun tavaran kauppaa sekä väkivaltaa. (Hietaniemi 2006) Myös prostituutiota pidetään yleisenä huumausaineiden viitekehysenä. Usein prostituoitu ajautuu huumeiden käyttäjäksi ammattinsa rankkuuden vuoksi. On myös yleistä että huumeiden käyttöä rahoitetaan prostituutiolla. Prostituution ja huumeiden käytön välistä yhteyttä ei Suomessa vielä tarkasti tunneta. (Piisi 2001, 78)

Kokonaisuus johon huumeiden käyttö voidaan myös kytkeä, on tanssi- ja klubikulttuuri. Tätä kokonaisuutta edustavat usein nuoret, joilla on hyvä sosiaalinen tausta. Huumeiden osalta joukko voidaan jakaa kahteen: niihin jotka suosivat piristeitä, kuten ekstaasi ja kokaiini sekä niihin, jotka kääntyvät psykedeelien, kuten LSD:n ja sienien pariin. (Piisi 2001, 78)

Nämä kymmenen sosiaalista kehystä huumeiden käytölle eivät välttämättä kuvaa kaikkia käytön muotoja ja kulttuureita (Piisi 2001). Oman opinnäytetyöni kannalta koen mielenkiintoiseksi, asettuvatko kannabiksen käyttäjät aineistoni perusteella tämän jaottelun mihinkään kokonaisuuteen, vai onko kyse aivan jostain muusta.

6 HUUMEIDEN KÄYTTÖ ALAKULTTUURINA

Alakulttuurilla voidaan tarkoittaa rituaalien, symbolien ja tarinoiden kokoelmaa, jotka keskittyvät tietyn näkökulman ympärille maailmasta. Ihmiset sisäistävät osia alakulttuurista omaan elämäänsä ja hyödyntävät sitä kuvatakseen itseään. (Sandberg 2013.)

Salasuo (2004, 41 - 42) esittää huumeekulttuurien rituaalien ja normien olevan usein varsin erilaisia, verrattaessa muuhun yhteiskuntaan, johtuen toiminnan rikollisesta luonteesta ja yhteiskunnan normien rikkovuudesta. Huumeekulttuurien rituaalit ja normit eivät ole virallisia. Ne ovatkin usein varsin epämääräisiä sekä monesti globaaleja, kuten esimerkiksi kannabiksen polttaminen ringissä tai veden juominen ekstaasin käytön yhteydessä. Tärkein normeja määrittävä taho on käyttäjien vertaisryhmä, eli huumeiden käytön luonne määrittyy käyttökontekstissa valitsevan epävirallisen sosiaalisen kontrollin kautta.

Tutkittujen huumeekulttuurien logiikkaa voidaan tulkita siten, ettei kansainvälisesti levinneitä huumeekulttuureita voida säädellä ulkopuolelta tulevien normien tai sanktioiden kautta, esimerkiksi lainsäädännöllä. Tämä korostuu erityisesti kannabiskulttuurissa ja uudessa juhlimisen kulttuurissa, joissa pyritään vahvaan käytön hallintaan. (Salasuo 2004, 42.)

6.1 Kannabiskulttuuri

Suomen kannabisyhdistyksen tiedottajan, Juuso Alasuutari korostaa (Rämö 2011) erityisesti internetin roolia suomalaisen modernin kannabiskulttuurin synnyssä. Hänen mukaansa viime vuosikymmenillä kannabiksen kasvattajat olivat kohtuullisen eristyneitä, kun taas tämän päivän kasvattajat vaihtavat helposti kokemuksia internetissä, joka taas on haastanut koulujen valistuksen. Keskusrikospoliisin varovaisen arvion mukaan Suomesta löytyy arviolta 10 000 kannabiksen kotikasvattajaa. Suomen kannabisyhdistyksen vastaava arvio on 10 000 – 20 000 kasvattajaa (Rämö 2011).

6.1.1 Symbolit

Sandbergin (2013, 70) mukaan kannabiskulttuurin liittyy useita symboleita, kuten esimerkiksi rastat, käyttövälineet, kuten piiput, sekä hampusta valmistetut vaatteet. Kuitenkin cannabis sativa -kasvi itsessään on yksi tärkeimmistä alakulttuurin symboleista. Kyseisen kasvin kuva löydetään usein levyjen kansista, vaatteista, internet-sivuilta tai julisteista. Tietyllä tapaa kannabiskasvi symboloi itsessään koko alakulttuuria. Nämä symbolit ja alakulttuuri eivät määritä kaikkia kannabiksen käyttäjiä, mutta niitä on vaikea välttää ja ne ovat erittäin vaikuttavia tutkittaessa kannabiksen yleistä käyttöä.

6.1.2 Rituaalit

Kannabiskulttuurin rituaalit ilmenevät ainetta käytettäessä. Sandbergin (2013, 71) mukaan yksi tärkeimmistä kannabisrituaaleista on aineen jakaminen. Jos henkilöllä on kannabista, hänen oletetaan jakavan sitä muille. Kannabissätkän tai vesipiipun oletetaan kiertävän käyttäjien keskuudessa vuorotellen. Hyvänä vertailukohdaksi toimii esimerkiksi ravintolakulttuuri, jossa ei ole tavallista juoda vuorotellen yhteisestä tuopista. Toinen tärkeä rituaali on olettamus siitä, kuinka käyttäjä joka valmistaa, esimerkiksi käärii kannabissätkän, saa aloittaa ensimmäisenä käytön. Näiden rituaalien noudattamatta jättäminen saattaa vähentää käyttäjän alakulttuurillista pääomaa ja sosiaalista palkitsemista yhteisössä.

6.1.3 Tarinat

Alakulttuurin analysointiin täytyy sisällyttää kieli ja tarinat. Tarinat järjestävät sosiaalisia kokemuksia siten että ne ovat ymmärrettäviä ja ne tarjoavat tarkoituksia. Voidaan jopa väittää että alakulttuuri rakentuu pääasiassa tarinoista jotka kertovat siitä itsestään ja jotka se tuottaa itse. (Sandberg 2013, 73) Sandbergin tutkimuksen mukaan (2013, 74 - 75), käyttäjien kerronnassa toistuu oletus siitä, kuinka heillä on enemmän tietoa ja näkemystä aiheesta kuin muilla ihmisillä. Niin sanotun

"salaisen tiedon" hallussapitoa voidaankin pitää yhtenä alakulttuureja ilmentävänä tekijänä. Kannabiskulttuurissa tällainen kerronta näkyy esimerkiksi tarinoissa viralisesta huumevalistuksesta, jota saatetaan pitää epäluotettavana ja propaganda-maisena.

Toinen tarinoita luonnehtiva piirre on kannabiksen pitäminen "luonnollisena" ja "vain kasvina". Samalla tavalla sienien käytön hyväksyminen on yleistä kannabisten käyttäjien keskuudessa. Toisaalta huumeiden kuten kokaiinin ja amfetamiinin käyttö ei ole hyväksyttävää "luonnollisuusperiaatteen" mukaisesti. (Sandberg 2013, 74.)

Osa kannabiksen käyttäjistä ei ikinä astu sisään edellä kuvailtuun kannabiskulttuuriin. Heille kannabis ei ole itseä määrittävä tekijä. Nykyisestä kannabiskulttuurista onkin kehittynyt huomattavan sirpaleinen, eikä se välttämättä hallitse ihmisten elämää vahvasti. Kannabiskulttuuri on sekoittunut muihin kulttuureihin ja etenkin lääkinnällinen käyttö on lisääntynyt. (Sandberg 2013, 77.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa käsittelen tarkemmin tutkimukseni toteuttamista. Käyn läpi tutkimuskysymykset, tutkimusaineiston keräämisen, tutkimuksen yleistettävyyden, eettisyyden sekä luotettavuuden. Keräsin tutkimusaineistoni internetistä, Hamppuforum-keskustelupalstalta, kannabiksen käyttäjien tarinoista, sekä tein kyselyn Seinäjoen päihdehuollon työryhmälle aiheeseen liittyen.

7.1 Laadullinen tutkimus ja kysely

Laadullisessa tutkimuksessa painottuvat muun muassa todellisen elämän kuvaaminen, kohdejoukon tarkoituksenmukainen valinta sekä tutkimussuunnitelman muovautuminen tutkimuksen edetessä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 156–160.) Kokonaisuus laadullisessa tutkimuksessa voidaan palauttaa kysymykseen: "Miten minä voin ymmärtää toista?" (Tuomi & Sarajärvi 2009, 68). Yleisimmät aineistonkeruumenetelmät laadullisessa tutkimuksessa ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja dokumentteihin perustuva tieto (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71).

Oma tutkimukseni oli alusta alkaen tarkoitus suorittaa laadullisena. Halusin syventyä kannabiksen käyttäjän arkeen moniulotteisesti, eikä määrällisellä otannalla välttämättä olisi päästy yhtä syvälle. Lisäksi uskon että tutkimuksellani on mahdollista tuottaa uusia hypoteeseja tuleville tutkimuksille.

Onnistuneessa kyselyssä on erityisesti otettava huomioon lomakkeen laajuus ja ulkoasu, vastaajien ominaisuuksien huomioon ottaminen, lomakkeen kokonaisrakente ja loogisuus, kysymyksenasettelun tarkkuustaso, avointen kysymysten harjittu käyttö sekä kysymysten sisällön tyyli. Kyselyyn on helppo vastata kun aihealueet käsitellään loogisessa järjestyksessä. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota kysymysten sisällölliseen kattavuuteen ja kysymysten selkeyteen. Kysymyksen asettelu ei saisi olla johdatteleva; tiettyyn suuntaan ohjaavia sanavalintoja tulisi välttää. (Kyselylomakkeen laatiminen 2010.)

7.2 Tutkimuskysymykset

Oheiset tutkimuskysymykset on suunnattu Hamppuforumin käyttäjille. Pyysin käyttäjiä rakentamaan tarinansa kannabiksen käytöstä näiden kysymysten pohjalta. Viestiketjuni aloitusviesti löytyy opinnäytetyöni loppuosasta liitteenä.

1. Millaisia vaikutuksia kannabiksen käytöllä on käyttäjän arkeen käyttäjän mielestä?
2. Millaisia merkityksiä käytölle annetaan?
3. Millaisia ovat käyttäjien asenteet kannabiksesta päihteenä?

Näiden kysymysten lisäksi tein kyselyn sähköpostitse Seinäjoen päihdehuollon työryhmälle aiheeseen liittyen. Heille esitin seuraavat kysymykset:

1. Keitä olette? (Lyhyt esittely itsestänne)
2. Miten kannabis näyttäytyy työssänne?
3. Miten kuvailisitte kannabiksen käytön vaikutuksia asiakkaisiinne?
4. Vähätelläänkö / paisutellaanko kannabiksen haittoja julkisessa keskustelussa? Perustele!
5. Myös Suomessa on aktiivisesti ryhdytty kyseenalaistamaan kannabiksen laitton asema. Mitä mieltä olette kannabiksen laillistamisesta?
6. Miten suhtaudutte kannabiksen niin sanottuun hallittuun viihdekäyttöön?

Tutkimuskysymykseni heidän osaltaan oli: ”Miten kannabis vaikuttaa käyttäjän arkeen päihdetyön ammattilaisen mielestä?”

7.3 Tutkimusaineiston kerääminen

Käyttäjien liittyvän tutkimusaineistoni keräsin Hamppuforum-keskustelupalstalta. Keskustelupalsta on suomalainen, täysi-ikäisille tarkoitettu, nimensä mukaisesti cannabis sativa -kasvia käsittelevä keskustelupalsta. Forumilla puetaan muun muassa käyttökokemuksia, kasvatustekniikoita, politiikkaa, mediaa sekä lääkekäyttöä. Opinnäytetyöni tutkimusvaiheessa Hamppuforumilta löytyi yli 15 000 rekisteröitynyttä käyttäjää. Hamppuforumin keskustelukulttuuria kuvailisin asialliseksi, sekä yhtä näkökulmaa jossain määrin painottavaksi, sillä jäsenet koostuvat lähinnä kannabiksen käyttäjistä. Forumilla painottuu selvästi kannabiksen puolesta puhuminen, muun muassa laillistamisen ja käytön positiivisten puolien muodossa, mutta keskustelua käydään vahvasti myös muun muassa erilaisista haitoista, kuten kannabisriippuvuudesta. Muita suomalaisia aktiivisia, huumausaineisiin keskittyneitä keskustelupalstoja ovat muun muassa Taikasieni.net, joka nimensä mukaisesti painottuu hallusinogeenisten sienien ympärille, sekä Psyvault.net, joka kuvaa itseään seuraavalla lauseella: "Vastuullista ja järkevää keskustelua psykoaktiivisista substansseista".

Opinnäytetyötäni varten perustin oman viestiketjun Poliitikka ja media -alaforumille, johon lähdin keräämään käyttäjien tarinoita aiheesta. Aineistonkeruuni aikatauluksi asetin 15.2.2013 – 10.3.2013. Aloitusviestini olen liittänyt opinnäytetyöni liitteeksi. Heti aluksi kävi selväksi, että suurin osa vastaajista halusi lähettää vastauksensa minulle yksityisviestillä, ketjuun vastaamisen sijaan. Syynä voi olla se, että jopa nimimerkin takaa omasta kannabiksen käytöstä moniulotteisesti kertominen saatetaan kokea hankalaksi. Tavoitteeni oli aluksi kerätä noin 15 vastausta. Lopullinen kyselyni saldo oli kuitenkin 20 vastausta, jota pidän vielä sopivana määränä laadulliseen tutkimukseeni.

Hamppuforumilta kerätyn aineiston lisäksi tein kyselyn Seinäjoen päihdehuollon työryhmälle aiheeseen liittyen. Perustelen tätä ammatillisen näkökulman vahvistumisena opinnäytetyössäni. Lisäksi halusin aineistooni henkilöitä, joilla todennäköisesti on erilainen näkökulma asiaan. Totesin että yksinkertaisin tapa saada tarkoin harkittuja vastauksia heiltä, olisi lähettää kysymykset työryhmälle sähköpostitse, joten heillä olisi varmasti aikaa pohtimiseen. Uskon että kasvatusten tehtä-

vässä haastattelussa vastaukset olisivat spontaanimpia ja harkinnalle sekä perusteluille jäisi vähemmän sijaa.

7.4 Tutkimusaineiston analysointi

Opinnäytetyöni aineistonanalyysimenetelmänä käytin teemoittelua. Teemoittelulla tarkoitetaan keskeisten ja toistuvien aiheiden muodostamista aineistosta, nostamalla esiin yhdistäviä tai erottavia seikkoja. Kun aineisto järjestetään teemojen mukaan, jokaisen teemaotsikon alle voidaan kirjata ylös ne kohdat, jotka käsittelevät kyseisestä teemaa. Yleisin tapa on käyttää hyväksi tekstinkäsittelyohjelmaa. Tutkimusraportissa on tärkeää esittää aineistosta suoria sitaatteja. Tämä todistaa lukijalle, että tutkijalla on todellakin ollut käytössään aineisto. Sitaattien käytössä tulisi kuitenkin olla kriittinen, ja kirjoittajan tulisikin pohtia, mikä on jokaisen sitaatin tehtävä tutkimuksen kannalta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Hamppuforumin tarinoissa toistuivat vahvasti samat aihepiirit. Nostan niistä erikseen esiin yhdeksän yleisintä teemaa. Pääteemoiksi aineistostani nousivatkin: viihdekäyttö ja arjesta irtautuminen, alkoholin korvike, kannabiksen laillistaminen, perinteisen päihdevalistuksen kyseenalaistaminen, itselääkintä, sosiaaliset suhteet, itsetutkiskelu, kiinnijäämisen pelko sekä lasten ja nuorten käytön tuomitseminen.

7.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan käsitellä validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Validiudella tarkoitetaan tutkimuksen kykyä mitata sitä, mitä on luvattukin mitata. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136 – 138) Tutkimuksen reliabiliteetilla pyritään näyttämään, etteivät aineiston tulokset ole vain sattumanvaraisia. (Hirsjärvi & Hurme. 2009, 231). Tutkimukseni kohderyhmänä olivat henkilöt, jotka määrittelivät itsensä kannabiksen käyttäjiksi, käyttivät Hamppuforum-keskustelupalstaa ja olivat halukkaita vastaamaan kyselyyni. Aineistoni ulkopuolelle jää lukuisa joukko kannabik-

sen erilaisia käyttäjiä. Kannabiksen käyttäjien heterogeenisyydestä johtuen, suuria yleistyksiä on vaikea tehdä. Jopa pieneen otantaani mahtuu paljon erilaisia käytön muotoja. Hampppufoorumilla myös varmasti painottuvat kannabiksen käytön positiiviset puolet sekä laillistamisliikkeen ja siihen liittyvien mielipiteiden esiin nouseminen. Koska internetin vaikutus on korostunut vahvasti modernin, suomalaisen kannabiskulttuurin synnyssä, (Rämö 2011) oli mielestäni hyvin perusteltua kerätä osa aineistostani internetin keskustelupalstalta.

Lisäksi tarkasteluun tulee mielestäni ottaa mukaan kannabiksen laillistamista ajava liikehdintä. Jos kannabiksen asema halutaan muuttaa lailliseksi, voisiko joillain vastaajilla olla oma agenda esittää puolitotuuksia kannabiksen käytöstä, sivuuttaen negatiivisia vaikutuksia kertomuksissaan? Kuitenkin, niin kuin jokaisessa tutkimuksessa, minun täytyy luottaa vastaajien vilpittömyyteen, jotta pystyin sen ylipäättään toteuttamaan.

Kaiken kaikkiaan voin todeta, että aineistoni tulokset antavat tietynlaisen kuvan nykypäivän suomalaisesta kannabiksen käyttäjästä; kuva ei ole yleistettävissä kaikkiin käyttäjiin tai käytön muotoihin, mutta se on todellinen ja valottaa yhtä osaluuetta sirpaleisesta "kannabiksen käyttäjät" -ryhmästä. Tutkimukseni tulokset ovat saman suuntaisia Sandbergin (2013) sekä Tievan (2012) kanssa. Voidaan myös ajatella että tulokseni ovat jossain määrin yhteneväisiä EU:n raportin kanssa, liittyen kannabiksen haittoihin (A cannabis reader: global issues and local experiences 2008).

7.6 Tutkimuksen eettisyys

Koska opinnäytetyöni aihe on varsin kiistanalainen, halusin kiinnittää tarkasti huomiota tutkimukseni eettisyyteen. Eettistä näkökulmaa tukevat vastaajien nimettömyys. Vastaajia on aineistossani mahdoton tunnistaa. Ensinnäkin Hampppufoorumin käyttäjät kirjoittavat keskustelupalstalle nimimerkkien takaa, sekä toiseksi olen käyttänyt vastaajien yksilöinnissä ainoastaan numeroita. Näin osallistujat pystyvät luottamaan siihen, että heidän henkilöllisyytensä pysyy varmasti salassa. Tämä

takaa mielestäni rehellisiä ja varsin moniulotteisia vastauksia tutkimukseni kannalta.

Kannabiksen kiistanalaisuus yhteiskunnassamme on sekin otettava huomioon tutkimuksessani eettisenä kysymyksenä. Sosiaalialalla vallitsee mielestäni hyvin yleinen käsitys siitä, että kaikki laittomat huumeet ovat vaarallisia ja niitä vastaan tulisi taistella ennaltaehkäisyn ja kontrollin avulla. Miten kouluni tai yleisesti koko ala suhtautuu siihen, jos aineiston tulokset ovat pääsääntöisesti positiivisia liittyen kannabiksen vaikutuksiin arjessa? Opinnäytetyön aikana pääsin moneen otteeseen puntaroimaan myös omia asenteitani kannabikseen liittyen.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuskysymyksiini hain vastausta teemojen avulla, jotka nousivat esiin vastaajien tarinoista. Käsittelen seuraavaksi jokaista teemaa tarkemmin. Suoria sitaatteja varten olen numeroinut jokaisen haastateltavan käyttäen merkintää H1 – H20.

8.1 Viihdekäyttö ja arjesta irtautuminen

Iso osa tutkimukseeni vastanneista kannabiksen käyttäjistä kuvaili käyttöönsä viihdekäytöksi, yhtenä suurimpana motiivina arjesta irtautuminen. Käyttöä kuvattiin myös sanoilla "rentoutuminen" sekä "stressin purkaminen". Aineistoni perusteella viihdekäytössä, kannabiksen vaikutuksen alaisena harrastettiin paljon muita toimia, kuten ruoanlaittoa, pelaamista, musiikin kuuntelua ja säveltämistä, dokumenttien katselua sekä ystävien tai puolison kanssa ajan viettämistä.

Käytän kannabista, koska se rentouttaa ja tietysti ruoka on hyvää. Lisäksi monet tekemiset saavat uudet mittasuhteet vaikutuksen alaisena. Käyttöni merkitsee minulle siis irtiotta arjesta. (H5)

Olen huomannut kannabiksen ensisijaisesti rentouttavan ja "nollaan" turhat ajatukset, jolloin pystyn keskittymään läsnäolevaan hetkeen paremmin. Jos poltan myöhään illalla ennen nukkumaanmenoa, olen huomannut kannabiksen vaikuttavan unen laatuun positiivisesti, nukun yöni paremmin ja aamulla on rentoutuneempi olo kuin ilman kannabista. (H9)

Musiikin kuuntelu tai pelkästään huonoille vitseille naureskelu tuntuvat seuraavana päivänäkin eräänlaisena mielialan kohoamisena ja elämä ei tunnu pelkästään siltä samalta oravanpyörältä jossa pitäisi juosta päivästä toiseen. (H14)

Viihdekäyttäjien käyttöaktiivisuus vaihteli suuresti. Osalla käyttö painottui selvästi viikonloppuihin, toiset kertoivat ajanjaksoista, joissa käyttö oli jonkin aikaa päivittäistä. Itselääkintätapauksissa käyttöaktiivisuus oli vastausten mukaan korkea. Kannabista käytettiin muun muassa erilaisiin kipuihin sekä nukkumisongelmiin. Kannabista oli näissä tapauksissa usein käytetty jopa vuosia, lähestulkoon päivittäin. Useimmista vastauksista kävi selvästi ilmi, kuinka suurin osa vastaajista ko-

kee käytön olevan hallittua. Salasuon (2004) mukaan viihdekäyttöön liittykin vahvasti käsitys siitä, kuinka käyttö on hallittua ja sillä on ennen kaikkea myönteisiä seurauksia.

Käytän kannabista viikonloppuisin, yhtenä tai kahtena iltana. Käyttö tuntuu vaikuttavan arjessa siten, että kun mikään muu aktiviteetti ei täytä mieltäni ajatukseni kääntyvät usein kannabikseen. En kuitenkaan kärsi kannabiksen himosta, vaan voin pitää halutessani myös taukoja käytöstä. (H20)

Kannabis toimii elämässäni ehkäpä suolana, ei varsinaisena sisältönä. Käytän ko. päihdettä hieman vaihtelevasti, mutta n.1-4 kertaa kuukaudessa. (...) Se tuo miellyttävän rauhallisen ja mukavan olon, mikä on mukava "palkinto" suoritetusta viikosta. (H6)

Aineistoni perusteella vastaajat eivät käyttäneet kannabista viihdekäytössä ravintola- tai clubi-ympäristöissä. Viihdekäyttö painottuikin käyttäjien asuntoihin ja keillä muun muassa puistoihin.

Yökerhoissa juokseminen ei enää ole se juttu joka kiinnostaisi koko ajan ja kaipaen mieluummin rauhallista illanistujaista ystävien kanssa jossa voi istua sohvalla ja nauttia elämästä. (H14)

Kannabiksen käyttö arjessani on piru. Olen jälleen pitkällä tauolla - Yritän lopettaa, tietämättä onko se realistinen tavoite. Ehkä enemänkin realistista on haittojen vähentäminen minimiin. Rahan- käyttö ja sosiaaliset ongelmani lisääntyvät huomattavasti palatessani toimintaan. (H1)

Vastaaja 1 kuvasi kannabiksen käyttöönsä osuvasti ja ytimekkäästi ilmaisulla "piru" ja hän on ainut vastaaja, jonka tarina erosi radikaalilla tavalla muun muassa viihdekäyttäjien tarinoista. Hänen kertomuksestaan kävi hyvin ilmi, millaisia negatiivisia vaikutuksia kannabiksen käyttöön voi sisältyä. Vastaaja kertoi käytön noudattavan tiettyä sykliä. Hän kuvasi käyttönsä alkavan aina satunnaisesta käytöstä, tämän johtavan lisääntyneeseen käyttöön ja käytön lopettamisen tai vähentämisen yrittämiseen. Syklin päätti joko lopettaminen tai tauko.

Yleensä lopetan, kun huomaan miten järjetöntä touhu on omalta osaltani, ja näen miten se vaikuttaa kavereihini. (H1)

Soikkelin (2002, 21) mukaan ongelmakäyttöä kuvaakin usein riippuvuus ja erilaiset sosiaaliset ongelmat. Vastaajan kertomuksen mukaan kannabiksen käytöllä on

ollut suuria negatiivisia vaikutuksia monelle eri elämän osa-alueelle. Näistä hän toikin esiin muun muassa sosiaaliset suhteet, motivaation puutteen, taloudelliset ongelmat ja passivoitumisen. Vastaja 1 lopetti tarinansa seuraavaan kommenttiin:

Määrä tekee myrkyn, mun puolesta on ok vetää vaikka kokaiinia, jos tekee sitä tarpeeksi harvoin eikä se aiheuta taloudellisia/sosiaalisia/fyysisiä/psykykkisiä ongelmia. (H1)

8.2 Alkoholien korvike

Tutkimukseeni vastanneet vertasivat kannabista toistuvasti alkoholiin. Alkoholista pidettiin yleisesti vastauksissa haitallisempana päihteenä verrattaessa kannabikseen. Tutkimustulokset vahvistavat jossain määrin tämän käyttäjien näkökulman, erityisesti kehittyvien aivojen kohdalla. (Marquit 2009.) Useat vastaajat toivat esiin sen, kuinka kannabiksen käyttö oli kokonaan korvannut alkoholin käytön tai alkoholin käyttö oli vähentynyt.

Jos en käyttäisi kannabista käyttäisin tod.näk. alkoholia huomattavasti enemmän. Tykkään kannabiksen vaikutuksesta enemmän ja minulla niinkuin monella muullakin ihmisellä on tarve päihtyä satunnaisesti (oma väite). Nautin sen tuomasta olotilasta, en pidä sitä kulttina, pahana tai narkomaanin merkinä vaan pakollisena pahana. (H10)

En ole koskaan juonut alkoholia, sillä olen nähnyt sen tuhoisan vaikutuksen monessa ihmisessä. (H15)

Se auttoi minut irti viinan kiroista sillä lähes 11 vuoden kova ryyp-pääminen loppui kuin seinään kun tutustuin tähän substanssiin. En vaihda kannabista enää koskaan viinaan vaikka jäisin kiinni joskus kasvatuksesta vaan jatkan kasvattamista omaan käyttöön senkin jälkeen. (H17)

Vastaja 17 oli työssä käyvä perheenisä, ja hän kuvaa mielestäni varsin mielenkiintoisesti alkoholin vaihtamista kannabikseen. Vastaja kuvasi kuinka alkoholin käyttö loppui "kuin seinään" kannabiksen käytön myötä. Hän kärsi kovista selkäivista ja kannabis merkitseekin hänelle omien sanojensa mukaan "kivutonta aikaa, turvallista lääkettä ja päihdettä".

Voisikin ehkäpä sanoa, että huomasin kannabiksen sopivan minulle paljon paremmin kuin alkoholin, jonka käytöstä on ollut ajoittain ongelmia. (H6)

8.3 Itsetutkiskelu

Opinnäytetyöni tutkimusaineistosta kävi ilmi, kuinka vastaajien keskuudessa kannabiksen käyttöä itsetutkiskelun välineenä tapahtuu jonkin verran. Tällaista käyttöä kuvattiin muun muassa ilmaisuin "uuden perspektiivin löytäminen", "henkisen hyvinvoinnin parantuminen", ja "diippiä mietiskelyä".

Mikäli jokin asia ahdistaa tai masentaa, kannabis auttaa usein asian jäsentelemisessä, ja uuden perspektiivin kautta myös ongelmaa pysyy käsittelemään objektiivisemmin. Itselleni tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että kannabis ehkäisee masennusta ja parantaa yleistä mielialaa. (H3)

Mielestäni on merkittävää kuinka vastaaja 3 koki kannabiksen ehkäisevän jopa masennusta omalla kohdallaan. Vastaaja painottaakin viestissään, kuinka kannabis "oikein käytettynä" on monipuolinen itselääkintäkeino hänen elämässään.

Plussat: lieventää stressiä, rentouttaa, uutta näkökulmaa elämään ja tapoihin. Miinukset: passivoi, itsekriittisyys saattaa nousta välillä hieman liian korkealle. (H19)

Vastaaja 19 nosti esiin itsetutkiskelun kannalta myös negatiivisen puolen; itsekriittisyyden liiallisen nousun. Hän kuvasi kannabiksen käyttöä viestissään esimerkiksi ilmaisulla "itseterapia". Joidenkin vastaajien mukaan kannabiksen käytön koettiin siis tehostavan itsetutkiskelua ja avaavan uusia näkökulmia omaan elämäntilanteeseen. Yksi vastaajista kuvasi kannabista myös tietynlaisena pakokeinona edellisestä elämästä; tapaa pysähtyä miettimään elämää uudelta kannalta. Vastaajan elämäntilanteen taustalta löytyi vaikea ero tyttöystävän kanssa, jonka johdosta henkilö masentui.

Kannabiksen polttelu oli aluksi minulle sellainen pakokeino "edellisestä elämästä", sain hetkellisen mielenrauhan savujen jälkeen ja tilaisuuden miettiä elämää uudelta kannalta, pysähtyä. (H2)

Nykyään kannabiksen käyttö merkitsee minulle negatiivisia asioita. Näen sen jumittavan aivojani ja tekevän minusta passiivisemmän. Mitään suuria ideoita en enää koe pilvessä, varsinkaan mitään järkevää. (H1)

Vastaaja 1 kuvasi suhdettaan kannabikseen negatiivisena. Itsetutkiskeluun viittaavat henkisen hyvinvoinnin parantuminen ja uuden näkökulman etsiminen loistivat poissaolollaan. Vastaaja kertoi kuinka nykyään kannabis "jumittaa" hänen aivojaan eikä hän koe enää "suuria ideoita" vaikutuksen alaisena. Hän painotti tarinassaan, kuinka pienimuotoinen käyttö aikuisten keskuudessa on "OK", kunhan siitä ei aiheudu suurempia haittoja.

8.4 Kannabiksen laillistaminen

Yksi useimmin toistuvista teemoista vastauksissani oli kannabiksen laittoman aseman kritisoiminen ja kyseenalaistaminen. Lähestulkoon jokainen vastaajista otti kantaa aiheeseen jollain tavalla. Laillistamista perusteltiin muun muassa haittojen vähäisyydellä, tieteellisten tutkimusten tuloksilla, itsemääräämisoikeudella, huumeiden käytön haittojen minimoinnilla sekä omakohtaisella kokemuksella.

Olen sitä mieltä, että aikuisten ihmisten tulisi saada päättää itsenäisesti siitä, mitä päihteitä kehoonsa työntää. (H4)

Perustan mielipiteeni tutkimustuloksiin ja omiin kokemuksiin. Toivon, että tieteen ja terveyden nimissä kannabis dekriminisoitaisiin tai laillistettaisiin täysin. On todella turhauttavaa kun mediassa keskitytään kannabiksen huonoihin puoliin, joita on todella vähän ja useimmat niistä kohdistuu alaikäisiin. Lukuisten tutkimusten mukaan kannabiksella on lukuisia positiivisia terveydellisiä vaikutuksia, eikä kukaan ole koskaan kuollut yliannostukseen. (H8)

Yksi vastaajista kertoi selvästi muuttuneensa yhteiskuntakriittisemmäksi kannabiksen laittoman aseman ja käytön vuoksi. Yhteiskuntakriittisen ajattelun eri vivahteet toistuivat myös muissa vastauksissa. 24-vuotias miesvastaaja kertoi, kuinka hän aiheeseen perehtyessään huomasi käytön kieltävän lain olevan mielestään täysin järjetön.

Kannabiksen polttelun (ja myös sen laittoman aseman) vuoksi kyseenalaistan myös enemmän asioita ja olen yhteiskuntakriittisempi

kuin ennen. Koen, että elämänasenteeni on polttelun seurauksena muuttunut täysin. Kannabiksen laittomuus tuntuu faktoihin ja sen historiaan perehtymisen jälkeen täysin järjettömältä ja kuten usella muullakin, tästä seurasi ns. taistelua asian muuttamiseksi. (H9)

Osa vastaajista ajatteli myös, kuinka kannabiksen laitton asema itsessään on marginalisaatiota aiheuttava tekijä. Niin ikään 24-vuotias, miespuolinen, päätoiminen opiskelija argumentoi laillisen aseman puolesta seuraavasti:

Kieltolaki luo läjän lieveilmiöitä ja ongelmia, joita tälläkin foorumilla on useaan otteeseen puitu. Monet, jotka eivät kiinnijäämisen pelossa uskalla itse kasvattaa ja aidon luonnontuotteen heikon saatavuuden vuoksi katukaupassa tai kontaktien puutteen vuoksi, ovat alkaneet käyttämään potentiaalisesti vaarallisia synteettisiä kannabiksen korvikkeita. (H11)

Suurimmaksi ongelmaksi vastaaja näkee kuitenkin huumeiden käytöstä aiheutuvan yhteiskunnallisen leimautumisen. Leimautuminen joko tuttavien tai yhteiskunnan silmissä huolettikin useaa vastaajaa.

Suurin ongelma vastuullisesta huumausaineiden viihdekäytöstä mielestäni on rikolliseksi leimautuminen ja työ- tai opiskelupaikanmenetyt. Kannatan myös muiden substanssien käytön rangaistavuuden poistamista samoista syistä kuin kannabiksen kohdalla ja lääkinnällisten ominaisuuksien tutkimista. (H11)

Tutkimukseni vastauksissa myös 33-vuotias miesvastaaja, joka omaa akateemisen tutkinnon lääkealalta puhui yhteiskunnan kontrolloiman jakelujärjestelmän puolesta. Hän vetosi kuinka suomalaiset ovat jo entuudestaan tottuneita yksikanavajakeluun, kuten Alkoon, joten tällainen järjestelmä kannabiksen kohdalla sopisi hyvin yhteiskuntaamme. Vastaaja otti kantaa myös ikärajiin ja vetoaa poliisien resursseihin:

Poliisin voimavarat tulisi siirtää käyttäjien "jahtaamisesta" alaikäisille välittäjien kiinnisaamiseen, koska Kannabis ei sovi nuorille kuten eivät muutkaan päihheet. (H14)

Yksi olennainen näkökulma aineistossani oli se, kuinka käyttäjät eivät kannabiksen laittomuudesta huolimatta nosta esiin syyllisyyden tunnetta. Käsittelen tulevassa teemassa salailua ja pelkoa, mutta usein rikolliseen toimintaan liitetty syyllisyys loistaa tutkimuksessani poissaolollaan. Tämä saattaa johtua "uhriton rikos" -

ajattelutavasta, joka heijastuu tässä kyseisessä teemassa. Vastaajat saattoivat ajatella, että kannabiksen käytön rikoksella ei ole aitoa uhria; se ei vastaajien mukaan vahingoita sivullisia eikä heitä itseään. Tästä syystä syyllisyyden kokeminen käytöstä olisi absurdia heidän mielestään.

8.5 Perinteisen päihdevalistuksen kyseenalaistaminen

Sandberg (2013) kertoo tutkimuksessaan kannabiskulttuurista, miten kyseisen alakulttuurin kerronnassa ilmenee virallisen huumevalistuksen pitämistä propagandamaisena tai epäluotettavana. Sandberg puhuu alakulttuurien "salaisesta tiedosta". Kyseinen ilmiö oli selvästi nähtävissä vastauksissani. Todettakoon tässä vaiheessa, että osa vastaajista nimenomaan painotti, etteivät he koe edustavansa niin sanottua kannabisalakulttuuria. Tämä pesäeron tekeminen oli mielestäni mielenkiintoista ja kertookin luultavasti osaltaan miten heterogeeninen ryhmä kannabiksen käyttäjät on ja miten käyttö lävistää kaikki yhteiskuntaluokat.

Muistan koulun propagandaopetuksen, ja sen kuinka ne opit mureniivat. Eräs kerta tuli kokeiltua ja kiinnostuin, joten otin selvää. Moni ystävä paljastui polttajaksi, ja tajusin että yksikään heistä ei ole piikittämässä sillan alla, eikä kuule ääniä psykooseissa. Myth – busted. (H12)

Vastaaja 12 käytti suoraa ilmaisua "propaganda", kuvatessaan koulun päihdevalistusta. Hänen omakohtainen kokemuksensa kannabiksesta päihteenä ei istunut koulussa opittuun muottiin. Vastaaja käytti myös stereotyyppisiä ilmaisuja ongelmakäytöstä "sillan alla piikittämisestä" ja "äänien kuulemisesta", viitaten luultavasti "propagandana" kokemaansa koulun päihdevalistukseen.

Olen huomannut, että käytännön kokemukset kannabiksesta ja kannabiksen käyttäjistä ovat aivan muuta mitä yläasteen huumevalistuksessa kerrottiin. (H6)

Vaikka virallinen (valtion) kanta kannabista kohtaan on hyvin epäsalilliva ja faktana kerrotaan jopa hyvin "maustettuja" juttuja propagandana, omat kokemukseni eivät täsmää esimerkiksi väitteiden "kannabiksen käyttäjät 100% alttiimpia psykoosille" kanssa. En tunne esim. ketään pelkästä kannabiksesta psykoosiin mennyttä, ja cannabis ei ainakaan

omalla kohdalla ole ajanut piikittämään heroiniä, vaan vähentänyt mm. lääkärin määräämien vahvojen kipulääkkeiden tarvetta. (H18)

25-vuotias, miespuolinen, opiskeleva vastaaja kuvasi niin ikään yhteiskunnan virallista kantaa kannabiksesta propagandamaiseksi. Hänkin vetosi omakohtaisiin kokemuksiinsa ja viittaa muun muassa psykoosiriskin vähäisyyteen. Kannabiksesta aiheutuva psykoottinen häiriö onkin harvinainen, mutta tutkimusten mukaan se saattaa viestiä piilevästä mielisairaudesta, kuten skitsofreniasta (Harding 2008). Lisäksi vastaaja toi esiin epäilyksensä niin sanotun "porttiteorian" paikkansa pitävydestä. Hänen kohdallaan kannabiksen käyttö oli vähentänyt vahvojen kipulääkkeiden käyttöä; ei ajanut uusien ja vahvempien pariin.

Kannabiksesta pitäisi puhua enemmän ja avoimemmin ja demonisointi tai haittojen vähättely pitäisi saada kitkettyä. (H14)

Vastaaja 14, 33-vuotias työssä käyvä mies, peräänkuulutti avoimempaa keskustelua kannabiksesta. On mielenkiintoista huomata, kuinka myös niin sanotut kannabisaktiivit toivoivat haittojen vähättelyn kitkemistä keskustelukulttuurista. Tämä viestii mielestäni rehellistä ja objektiivista lähestymistä aiheeseen.

Ennen kuin "löysin" kannabiksen, asenteeni sitä kohtaan pohjautui hyvin pitkälti huumevalistuksesta tai mistä lie omaksuttuihin stereotyyppisiin ja uhkakuviin. Asenteeni muuttui vastustavasta kiinnostuneeksi keskusteltuani kannabiksesta ystäväni kanssa, jolla oli jonkin verran tietoa aiheesta - mikä johti sitten ensimmäiseen kokeiluun ja siitä myöhemmin nykyiseen. (H20)

Vastaaja 20, 24-vuotias miespuolinen opiskelija koki myös saaneensa kannabiksesta negatiivisen kuvan päihdevalistuksen maalaamista uhkakuvista. Hän kertoi asenteensa muuttuneen ystävän kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Mielenkiintoista olisikin ollut kuulla, miksi vastaaja koki ystävänsä tiedon validimmaksi, verrattaessa perinteiseen päihdevalistukseen. Aineistoni perusteella on selvää, kuinka erityisesti kannabiksen käyttäjien omakohtaiset kokemukset eivät usein vastanneet perinteisen päihdevalistuksen kuvaamia käytön haittavaikutuksia. Ymmärrän tässä mielessä varsin hyvin vastaajien tietyn turhautuneisuuden nykyiseen asiaan tilaan.

En ole vielä kukaan kriittinen ainetta kohtaan. Tosin kannatan järkevää valistusta. Olen lukenut aiheesta erittäin paljon. Olen ottanut selvää,

olen miettinyt, pohtinut, miksi, mitä.. Näen nykyään kannabiksen päihteenä, joka nousee tapetille turhan negatiivisena. Kannatan järkevää päihdevalistusta. (H1)

Vastaaja yksi antoi kannabiksen käytön vaikutuksista arkeen mielestäni kaikkein negatiivisimman kuvan. Siksi on äärimmäisen mielenkiintoista, kuinka hänenkin vastauksessaan tietyllä tapaa kyseenalaistetaan nykyinen päihdevalistus. Vastaaja kertoo kannattavansa "järkevää päihdevalistusta" ja hän huomauttaa kuinka cannabis nousee tapetille turhan negatiivisena päihteenä. Jossain määrin olisi voinut odottaa, kuinka henkilö, jonka elämä on kokenut kovia jonkin asteisen ongelmakäytön vuoksi, kuuluttaisi tiukemman kontrollin perään. Tämä ei kuitenkaan noussut esiin kertojan tarinassa.

8.6 Itselääkintä

Lähes puolet tutkimukseeni vastanneista koki kannabiksen käytön olevan itselääkintää ainakin jossain määrin. Yleisimmin cannabisista käytettiin itselääkintänä aineistoni perusteella erilaisiin kipuihin tai univaikeuksiin. Vastaukset tukivat tieteellistä tutkimusta jota on tehty viime aikoina liittyen cannabisin kyseisiin vaikutuksiin. (Cline 2012.)

Olen käyttänyt cannabisista päivittäin viimeisen 4 vuoden ajan arkena ainoastaan iltaisin selkäkipuni ja nukahtamis ongelmieni hoitoon, viikonloppuisin tulee joskus polteltua päivällä jos pitää jotain fyysistä työtä tehdä esim. polttopuiden pienintää jne. (H17)

Vastaaja 17 kuvasikin kertomassaan cannabisin käyttöä muun muassa ilmaisulla "kivuton aika". Hän mainitsi myös jatkuvan kivun kanssa elämisen sekä vahvojen kipulääkkeiden käytön historian, ja kuinka nämä yhdessä aiheuttivat hänelle masennusta. Vastaaja kertoi elämänlaatunsa parantuneen huomattavasti cannabisin käytön myötä. Lisäksi hän kertoo kärsineensä koko ikänsä nukahtamis- ja nukkumisvaikeuksista, joihin cannabis on niin ikään auttanut.

Cannabisin vaikutuksista unen laatuun ja nukahtamiseen on tehty joitain tutkimuksia. Yleinen käsitys päihteistä ja joistain lääkkeistä on se, kuinka ne itse asiassa saattavat nautittaessa heikentää unen laatua. Vielä on liian aikaista tehdä

lopullisia johtopäätöksiä, mutta tutkimusten perusteella voidaan varovaisesti todeta että kannabiksen käytöstä saattaa olla hyötyä uniongelmaisille. (Cline 2012.)

Kannabiksen käyttöni on lähes päivittäistä ja auttaa pitämään alaselän kivut kurissa (sairastan reumaa) joka taas mahdollistaa judon ja rullalautailun harrastamisen ilman kipuja. (H15)

Vastaaja 15, 19-vuotias päiväkodissa työharjoittelua suorittava mies kertoi kannabiksen niin ikään hillitsevän fyysistä kipua. Tämä mahdollisti hänen mukaansa aktiivisen harrastamisen fyysisesti vaativien lajien, kuten judon ja rullalautailun parissa. Vastaajan kertomuksesta kävi mielestäni selvästi ilmi, kuinka kannabiksen käyttö hänen kohdallaan oli yleistä hyvinvointia lisäävä tekijä, koska se mahdollisti harrastamisen. Vastaaja 15 kertoo myös päihteen auttavan häntä nukahtamaan.

Kun poltan kannabista: ajattelen enemmän ja moniulotteisemmin, syön enemmän ja paremmin, nukun yöni hyvin, lihakset rentoutuvat ja suojaan itseäni taudeilta (En ole ollut kertaakaan kipeä/sairas kahteen vuoteen, kun olen kannabista käyttänyt). (H2)

Vastaaja 2 kertoo kannabiksen käytön vaikuttaneen hänen yleiseen terveydentilaansa ja siihen, miten hän on välttynyt sairastumisilta. Väite kannabiksen tauteja suojaavasta vaikutuksesta on rohkea. Mielenkiintoisena pidän kuitenkin vastaajan henkilökohtaista kokemusta kokonaisvaltaisesta kannabiksen käytön positiivisesta vaikutuksesta elämään, kun mukaan luetaan vielä ruokavalio, uni ja lihasten rentoutuminen.

Mielelläni lääkkeeksi ottaisin migreeniin, nivel- ja selkäkipuihin, mutta kuten edellä sanoin, ei rouva pidä touhusta. (H12)

Vastaaja 12, 26-vuotias työssä käyvä mies nosti esiin mielenkiintoisen näkökulman itselääkintään liittyen. Vastaaja kertoi kuinka hän mielellään käyttäisi kannabista fyysisten kipujen lievittämiseen, mutta sosiaalinen paine puolison taholta esti sen. Tämä kuvasti mielestäni hyvin kannabiksen kiistanalaista asemaa lääkkeenä. Vastaaja kertoi kuitenkin, kuinka puolison asenteet ovat jossain määrin muuttuneet yhteisten keskustelujen myötä.

Se helpottaa mm.diabeteksestä (nuoruustyypin/1 tyypin diabetes) johtuvia kipuoireita, joista kärsin. Onnistuin myös lopettamaan tupak-

kanpolton kannabiksen avulla, mikä on sairauteni kannalta hyödyllistä. (H18)

8.7 Sosiaaliset suhteet

Sosiaaliset suhteet kannabikseen liittyen oli näkökulma jonka lähestulkoon jokainen vastaaja nosti esiin kertomuksessaan. Vastausten perusteella voidaan päätellä että kannabiksen käyttö on hyvin usein sosiaalinen tapahtuma joka kuvastaa vahvasti käytön luonnetta kaikissa käyttäjäryhmissä ja muodoissa. Toistuva teema aineistossani oli, miten kannabista käytetään kaveriporukoissa, yhteisessä hauskanpito- ja ajanvietetarkoituksessa.

Välillä poltteleimme pienessä kaveriporukassa hauskanpidon merkeissä. Ketään ei kuitenkaan pakoteta ottamaan ja usein joukossamme onkin joku selväpäinen, ja se on ihan OK. (H11)

Yleensä käytän kannabista (tulevan)vaimoni tai kavereiden kanssa, harvemmin yksinäni painotan sanaa harvemmin. Kannabiksen alaisena yleensä käymme keskusteluja niin politiikasta kuin kaikesta turhasta mitä mieleen tulee, pelaamme pelejä tai vain siivoamme jos ei muuta. Normaalial arkea siis. (H10)

Voidaan varmasti ajatella, kuinka kannabiksen käytön ollessa sosiaalinen tapahtuma, voi käytöllä olla positiivisia vaikutuksia arkeen tätä kautta. Onko kannabiksen käyttö vahvasti sosiaalisissa kehyksissä itse tarkoitus, vai toimiiko se välineenä yhteiselle vietetylle ajalle, siinä missä mikä muu tahansa harrastus?

Asialla on myös erityinen sosiaalinen merkitys, sillä käytän kannabista useimmiten kahdestaan avovaimoni kanssa. Nuo hetket ovat kaikista parhaimpia, kun ne voi jakaa erityisen henkilön kanssa. (H20)

Aineistoni vastauksista nousi esiin myös kannabiksen käyttö yhdessä puolison kanssa. Esimerkiksi vastaaja 20 kertoi kuinka puolison kanssa koetut hetket ovat parhaita, koska ne voi jakaa erityisen henkilön kanssa. Yhteinen ajan viettäminen puolison kanssa on kiistatta parisuhteen arkeen positiivisesti vaikuttava asia.

Kannabiksen kulutus kasvoi ja jo parin kuukauden päästä polttelin jokapäivä. Tähän vaikutti varmasti se että kun osti ja "säätii" kannabista, se tilanne oli aina yleensä sosiaalinen, eli odoteltii yhdessä porukalla jossain kämpällä, kun joku oli hakemassa tai tuomassa settejä. Välillä

aikaa kului useita tunteja ja samassa kämpässä saattoi olla monta toisilleen tuntematonta tyyppiä, jotka tuntivat asukkaan tai säätäjän. Joten uusiin ihmisiin tutustui pakosti ja näin sai lisää "linkkejä", eli ihmisiä jotka säätivät paljon kannabista. (H2)

Vastaaja 2 kertoi, kuinka kannabiksen käytön määrään saattoi vaikuttaa se, kuinka kannabiksen hankkiminen oli varsin sosiaalinen tilanne. Vastaaja kuvaa kuinka uusiin ihmisiin tutustui "pakosti" ja sosiaalinen verkosto kasvoi. Vastauksessa voidaan nähdä kaksi puolta. Käytön arkeen vaikutusta voidaan tarkastella sosiaalisesta näkökulmasta, jolloin uusiin ihmisiin tutustuminen ja sosiaalisen verkon karttuminen on varmasti positiivinen asia. Toisaalta lisääntynyt ja päivittäinen käyttö voi aiheuttaa paljon muita ongelmia elämän eri osa-alueille. Vastaaja 2 kuitenkin kertoo tuonnempana, kuinka hänen masentuneisuutensa hävisi käytön yhteydessä ja vastaaja kuvaakin suhdettaan päihteeseen sanalla "rakkaus". Voisiko tällaisessa tapauksessa käyttäjän ja päihteen suhteen vaihetta kuvata kuherruskuukausivaiheena? Vastaaja palasi lopulta tyttöystävänsä kanssa yhteen. Nykyään he jatkavat kannabiksen käytön harrastuksen ja vastaaja on ryhtynyt kasvattamaan omia satojaan.

Baareissa käyntejä ja alkoholin nauttimista kannabiksen käyttö on kuitenkin selvästi vähentänyt, ja käytän alkoholia harvemmin. Tämän koin negatiivisenakin asiana opiskeluaikoina, jolloin humalassa sosialisointuminen olisi ns. "kuulunut asiaan". (H9)

Vastaaja yhdeksän kertoi kuinka alkoholin kulutus väheni kannabiksen myötä, jota voidaan pitää tietyillä mittareilla terveydellisesti positiivisena seikkana (Marquit, 2009). Toisaalta hän kertoi, kuinka opiskeluaikoina humalassa sosialisointuminen "kuului asiaan" ja alkoholin poissaolo hänen elämässään vaikutti negatiivisesti arkeen. On mielenkiintoista ajatella, kuinka alkoholin käyttö etenkin opiskelijapiireissä on standardi. Käyttämättä jättäminen voi tietyllä tasolla jopa marginalisoida vaihtoehtoisten päihteiden käyttäjän. Mielenkiintoista olisi ollut kuulla lisää vastaajan kokemuksista opiskeluaikoina.

8.8 Kiinnijäämisen pelko ja salailu

Kahdeksas teemani käsitteli kannabiksen käytöstä aiheutuvaa pelkoa ja salailua. Pelko kohdistui aineistoni perusteella kiinnijäämiseen, niin virkavallalle, kuin myös joissain tapauksissa läheisille.

Olen kuitenkin harrastukseni kanssa "kaapissa", mikä toisinaan myös vaivaa minua. Pelko kiinnijäämisestä, rangaistuksista ja sosiaalisesta leimautumisesta on johtanut siihen, että käyttö tapahtuu visusti syrjäisillä paikoilla, enkä voi puhua asiasta avoimesti vaikka haluaisin. Tämä tuntuu epäoikeudenmukaiselle, mutta en halua vaarantaa tulevaa työuraani. (H6)

Vastaaja 6 nosti esiin molemmat kiinnijäämisen näkökulmat esiin. Toisaalta hän pelkäsi rangaistusta yhteiskunnan puolelta, joka saattaisi vaikuttaa esimerkiksi töiden saantiin. Lisäksi hän nosti esiin sosiaalisen leimautumisen, joka saattaisi olla todellinen kiinnijäämisen seurauksena. Vastaaja kertoi, kuinka hän olisi halunnut puhua avoimesti käytöstään, olettaisin tässä tapauksessa lähipiirilleen, mutta ei siihen pystynyt. Jatkuvassa salailussa eläminen on varmasti hyvin raskasta ja tällaiset vaikutukset arkeen ovat mitä luultavimmin kovin negatiivisia, etenkin henkiseen hyvinvointiin.

Joskus koin myös lievää ahdistusta kannabiksen laittomuudesta ja mahdollisen kiinnijäämisen seuraamuksista tulevaisuuteeni. Jäinkin muutama vuosi takaperin festareilla kiinni kannabiksen hallussapidosta, mutta mitään vaikutuksia kiinnijäämisellä ei vielä työuraan tai muuhun konkreettiseen ole ollut, eikä toivottavasti tulekaan. Silti sakkomerkintä huumausainerikoksesta aina välillä kummittelee takaraivossa. (H9)

Vaikutuksia arkeen tällä ei käytännössä ole muuten kuin että joutuu miettimään kenelle voi suoraan sanoa olleensa lauantaina polttelemassa ja kenelle ei, koska kannabiksen käyttö leimaa herkästi. (H14)

Myös vastaaja 9 kertoi kiinnijäämisen pelosta aiheutuvasta ahdistuksesta. Hän nostikin esiin vaikutukset tulevaisuuteen; näillä viitaten luultavasti työelämään. Seuraavaksi vastaaja kertoi, kuinka hän on kokenut kiinnijäämisen, mutta minäkäänlaisia konkreettisia vaikutuksia sillä ei ollut esimerkiksi työelämään liittyen. Onkin merkille pantavaa, miten kyseisessä tapauksessa kiinnijäämisen pelko ja sen vaikutukset tulevaisuuteen saattoivatkin olla jossain määrin aiheettomia. Vas-

taaja 14:n vastaukset olivat yhteneväisiä yhdeksän kanssa. Myös hän totesi suoraan, kuinka kannabiksen käyttö leimaa herkästi. Tästä leimasta olisin mielelläni kuullut lisää. Millaisia merkityksiä se sisältää? Voiko leima vähentyä tai hävitä kun käyttäjä jakaa tietoa päihteestä esimerkiksi läheisilleen?

Stressiä kaikesta hampun hankkimiseen liittyvästä. Vituttaa että täytyy pelätä kiinnijäämistä. (H12)

Vastaaja 12 käytti "stressi"-ilmaisua, liittyen kiinnijäämisen pelkoon. On sanomatakin selvää, kuinka jatkuvalla stressillä voi olla haitallisia vaikutuksia ihmisen elämän kaikille osa-alueille.

8.9 Kannabiksen käytön tuomitseminen lasten ja nuorten osalta

Yksi useimmin toistuvista teemoista aineistossani oli lasten ja nuorten kannabiksen käytön tuomitseminen. Vaikka asenteita mittaavat vastaukset olivat hyvin liberaaleja kannabista kohtaan, lasten ja nuorten kohdalla tässä tehtiin poikkeus.

Alle 18 vuotiaiden ja etenkin nuorempien poltteluun suhtaudun varauksella, sillä mielestäni mikään päihde ei sovi kehittyville aivoille. (H9)

Yleinen syy miksi vastaajat tuomitsivat nuorten tai lasten kannabiksen käytön, oli "kehittyvien aivojen" -argumentti. Näillä vastaajilla oli vahva käsitys siitä, kuinka cannabis voi vaikuttaa negatiivisesti nuoren aivoihin. Vastaaja 9 mainitsi vielä, kuinka hän suhtautuu kielteisesti nuorten muuhunkin päihteiden käyttöön.

Kehittyvien aivojen kanssa tulisi olla huomattavasti kriittisempi. En suosittelisi kannabista kenellekkään nuorelle. Varsinkaan jos on koulussa. Enkä mitään muutakaan päihdettä, paitsi ehkä pieniä määriä alkoholia sopivassa tilanteessa. Tämä on sosiaalisesti hyväksytymää, eikä ole vaaraa syrjäytyä väriin porukoihin nuorena, mikä voi johtaa ties mihin. Tämä johtuu tietysti laittomuudesta. (H1)

Myös vastaaja 1 nosti esiin nuoren kehittyvät aivot ja kannabiksen vaikutukset niihin. Lisäksi hän huomautti syrjäytymisvaarasta "väriin porukoihin". Voiko kommentista tulkita, kuinka kannabiksen käyttäjät ja niin sanotut "väärät porukat"; henkilöt joilla on paljon sosiaalisia ongelmia, kytkeytyvät yhteen nuorten maailmassa? Vastaaja 1 kertoi myös kuinka alkoholia pidetään sosiaalisesti hyväksytymänä,

eikä siihen liity samanlaista syrjäytymisvaaraa. Lisäksi hän mainitsi, kuinka syrjäytymisprosessi johtuu kannabiksen laittomuudesta.

Poliisin voimavarat tulisi siirtää käyttäjien "jahtaamisesta" alaikäisille välittäjien kiinnisaamiseen, koska Kannabis ei sovi nuorille kuten eivät muutkaan päihteet. Sopiva ikäraja olisi 20 tai jopa enemmän. (H14)

Vastaaja 14 jatkoi samoilla linjoilla edellisten kommenttien kanssa. Hän toi esiin lisäksi poliisien voimavarat, jotka tulisi keskittää alaikäisille välittäjien kiinnisaamiseen. Vastaaja pohtii myös sopivaa ikärajaa kannabiksen käytölle. Hän piti kannabista alkoholia terveellisempänä vaihtoehtona; tästä syystä olisin halunnut kuulla lisää, miksi vastaaja nostaisi kannabiksen käytön laillisen ikärajan jopa yli 20:een ikävuoteen.

Olen myös tulevaisuuden perhesuunnitelmien kannalta miettinyt asennettani, enkä lähtökohtaisesti pidä kannabiksen käyttöä soveliaana lasten läsnäollessa. Toisaalta on pulmallista, miksi esimerkiksi juhlapäivinä olisi ok juoda vaikka shampanjaa, mutta pienen jointin polttaminen ei. (H20)

Vastaaja 20 puntaroi erittäin mielenkiintoisesti kannabiksen ja alkoholin käyttöä lasten läsnä ollessa. Hän kertoi kuinka ei lähtökohtaisesti pidä kannabiksen käyttöä soveliaana lasten ääressä. Kuitenkin vastaaja pitää sitä pulmallisena, kuinka alkoholin juomista saatetaan silti pitää soveliaana samanlaisessa tilanteessa.

Lasten ja nuorten käytön tuomitsemisen laajuus yllätti minut henkilökohtaisesti aineistossani. En odottanut sen olevan näin yleinen teema, joka toistuisi useammassa tarinassa. Mielestäni teema viestii vastuullisesta ajattelusta vastaajien kohdalla ja siitä, miten päihteitä yleisesti ei toivottaisi päätyvän alaikäisten käsiin. On kuitenkin huomattava, miten lapset oppivat usein päihteiden käyttömallin kotoa vanhemmilta.

9 PÄIHDEHUOLLON TYÖRYHMÄN KYSELY

Hamppuforumilta keräämäni aineiston lisäksi tein kyselyn sähköpostitse Seinäjoen päihdehuollon työryhmälle. Työryhmään kuuluivat A-klinikan, nuorisoasema Steissin, terveysneuvontapisteen, katkaisuhuoltoaseman ja suojakodin päihdetyöntekijät, joiden koulutustaustoina olivat muun muassa sosiaalityöntekijä, sosionomi, sairaanhoitaja, mielenterveyshoitaja, lähihoitaja. Osalla oli lisäksi päihdetyön ammattitutkinto. Hain kyselyllä vastausta tutkimuskysymykseeni: ”Miten kannabiksen käyttö vaikuttaa käyttäjän elämään ammattilaisten mielestä?” Kyselyllä halusin ennen kaikkea nostaa opinnäytetyössäni ammatillista näkökulmaa esiin. Tällä en missään nimessä halua vähätellä Hamppuforumilta keräämääni aineistoa suhteessa työryhmän haastatteluun; keskustelupalstan tarinat kertovat aidosta ilmiöstä, joka on tiedostettava ja otettava vakavasti myös sosiaalialalla. Yhden näkökulman välttämiseksi, koin kuitenkin loogiseksi nostaa esiin myös ammattilaisten äänen. Työryhmä vastasi kyselyyni yhdessä ryhmänä. Työryhmän vastaukset kysymyksiini olivat laajuudeltaan huomattavasti suppeammat verrattaessa käyttäjien tarinoihin. Olen jakanut tämän luvun kahteen alaotsikkoon; toinen käsittelee kannabiksen näyttäytymistä päihdehuollon kentällä, asiakkaiden elämässä, sekä toinen laajemmin kannabiksen asemaa yhteiskunnassamme, päihdehuollon asiantuntijoiden näkökulmasta. Olen merkinnyt työryhmän suorat lainaukset symbolilla (T).

9.1 Miten kannabis näyttäytyy päihdehuollossa?

Ensimmäinen kysymykseni työryhmälle oli: ”Miten kannabis näyttäytyy työssäne?” Kannabis näkyy vastausten perusteella nuorisoasema Steissillä alaikäisten kokeiluina ja lastensuojelun kautta ohjattuina nuorina. A-klinikan asiakkaina käy muun muassa lastensuojelun kautta ohjattuja ja ajokykyseurantaa suorittavia kannabiksen käyttäjiä.

Usein siinä vaiheessa kun hoitoa halutaan hakea vapaaehtoisesti, on taustalla jo muitakin päihkeitä. (T)

Työryhmä kertoo, kuinka harvoin pelkästään kannabiksen käytön takia hakeudutaan päihdehoitoon. Hoitoon hakeuduttaessa taustalta löytyy usein vahvempien huumeiden käyttöä ja sekäkäyttöä. Lähes kaikkien asiakkaiden kohdalla huumausainekokeilut ja käyttö ovat lähteneet kannabiksesta.

Seuraava kysymyksenä käsitteli kannabiksen vaikutuksia asiakkaisiin: "Miten kuvailisitte kannabiksen käytön vaikutuksia asiakkaisiin?" Työryhmän vastauksissa painottuivat passivoituminen, vetämättömyys sekä syrjäytyminen yhteiskunnasta. Nuorisosaama Steissin asiakkaiden kohdalla vuorokausirytmä kääntyy usein päälle. Poissaolot koulussa lisääntyvät ja asioita jää hoitamatta.

Viimeinen kysymys tähän teemaan liittyen kuului seuraavasti: "Miten suhtaudutte kannabiksen niin sanottuun hallittuun viihdekäyttöön?" Heti aluksi työryhmä toteaa, että he eivät työssään näe kannabiksen hallittua viihdekäyttöä. Työryhmä kysyykin, mitä tarkoitetaan kannabiksen tai alkoholin hallitulla viihdekäytöllä?

Kannabiksen viihdekäyttö on alkoholiin rinnastettava, mutta nopeammin sosiaalisesta elämästä syrjäyttävä aine. Pitkään kannabista käyttävät ihmiset tulevat välinpitämättömiksi itselleen ja ympäristölleen. Monien ihmisten kohdalla käyttö alkaa näkyä epäsiisteytenä ja hygienian puutteena. Masennus ja pelkotilat ovat yleisiä kannabiksen käytön tuomia oireita. Eli se siitä viihdekäytöstä. (T)

Vastauksesta käy ilmi, kuinka työryhmä suhtautuu kriittisesti "viihdekäyttöön", miltei kyseenalaistaen koko käsitteen. Työryhmän kommentit eivät ole juurikaan yhteneväiset Hamppuforumilta keräämäni aineiston kanssa. On merkittävää, kuinka esimerkiksi pelkotilat ja masennus loistavat poissaolollaan käyttäjien omista tarinoista. Käyttäjien tarinoista vastaaja kolme kertoi kannabiksen jopa ehkäisevän masennusta omalla kohdallaan. Voidaanko ajatella, että tahot puhuvat jossain määrin kahdesta eri ilmiöstä? Keskustelupalstalta käyttäjät tuskin ovat se ryhmä, jotka käyttävät esimerkiksi A-klinikan palveluita. Toinen kysymys onkin, voidaanko asiakkuuteen ajautua käytön kroonistuessa. Missä kulkee viihdekäytön ja ongelmakäytön raja? On hämmästyttävää, kuinka samasta päihhteestä puhuvien tahojen kerronta voi olla näin erilaista keskenään.

9.2 Päihdehuollon työryhmän näkemykset kannabiksesta päihteenä

Tämän teeman alle sijoittuvat erityisesti kaksi työryhmähaastatteluni kysymystä. Ensimmäinen kysymykseni oli: "Vähätelläänkö / paisutellaanko kannabiksen haittoja julkisessa keskustelussa?" Työryhmä tunnistaa julkisesta keskustelusta selvästi molemmat ääripäät ja vastaajat painottivatkin, kuinka kannabiksen käytön haitoista olisi annettava mahdollisimman realistinen kuva. Työryhmä kertoo, kuinka haittojen vähättelyä esiintyy erityisesti nuorten ja niin sanottujen viihdekäyttäjien kohdalla.

Rasvakudoksiin useimmiksi viikoiksi varastoituvan kannabiksen haitat ilmenevät useimmiten vasta jonkun vuoden päästä. Se ei ole kuin alkoholi, joka toimii liuottimena. Sen vaara piilee varastoitumisessa rasvakudoksiin. Mikäli "viihdekäyttäjä" ei satu saamaan kannabispsykoosia tai saa huonoja oloja kannabiksesta, hän ei näe sen aiheuttavan riippuvuutta. Tällöin sen haittojen esille tuominen menee hukkaan, mikäli ne eivät ole realistisia. (T)

Työryhmä painottaa, kuinka kannabiksen vaarat liittyvät sen kertymiseen rasvakudoksissa. Yritin henkilökohtaisesti etsiä tähän riskinäkökulmaan liittyvää, päivitettyä tutkimustietoa. Haaste osoittautui kohtuullisen vaikeaksi. Esimerkiksi johtava ylilääkäri Pekka Heinälä kuvaa, kuinka kannabinoidien kertyminen rasvakudoksiin olisi huolestuttavaa, jos ne olisivat myrkyllisiä ja fysiologisesti aktiivisia. Heinälän mukaan on mahdollista että rasvakudoksesta vereen vapautuvat kannabinoidit voisivat aiheuttaa niin sanottuja takautumia, mutta tämä on todennäköisesti erittäin harvinaista tai sitä ei tapahdu ollenkaan. (Heinälä 1998.) Kannabiksen kroonistuneeseen käyttöön liittyy kuitenkin vahvoja riskejä, kuten erilaiset kognitiivisen toiminnan häiriöt (Ahtiala & Ruohonen 1998, 108 – 110).

Eräs tanskalaistutkimus kuvaa kannabispsykoosia harvinaiseksi, lyhytaikaiseksi häiriöksi, jonka kannabiksen käyttö voi laukaista, mutta joka laantuu kohtuullisen nopeasti, henkilön lopettaessa käytön. On mahdollista, että niin sanottu kannabispsykoosi toimii ensimmäisenä merkkinä piilevästä mielen sairaudesta, kuten skitsofreniasta. (Timms 2009.)

Kysyin työryhmältä myös heidän mielipidettään kannabiksen laillistamisesta, koska aihe on julkisessa keskustelussa vahvasti pinnalla ja se oli toistuva teema Hamp-puforumin vastauksissa. Työryhmän vastaus oli yksiselitteinen:

Emme kannata kannabiksen laillistamista. Emmekä näe yhtään hyvää syytä laillistaa enää yhtään päihdyttävää ainetta. (T)

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa käsittelen opinnäytetyöni tutkimusosan johtopäätöksiä. On mielestäni loogista lähteä hakemaan johtopäätöksiä tutkimuskysymysteni pohjalta. Olenkin jakanut tämän luvun kolmeen alaotsikkoon niiden pohjalta. Tutkimuskysymyksiäni ei voi täysin erottaa toisistaan ja osittain tietyt johtopäätökset sopisivatkin useamman otsikon alle.

10.1 Millaisia vaikutuksia kannabiksen käytöllä on käyttäjän arkeen?

Jokainen Hamppuforumilta kerätyn aineiston teema liittyy jollain tapaa käyttäjän arkeen. Jo aineistonkeruun alkuvaiheessa huomasin, että sana "arki" saatettiin ymmärtää käyttäjien keskuudessa toisin, kuin itse sen ymmärrän. Osa vastaajista ajatteli "arjen" tarkoittavan perinteistä, kello kahdeksasta kuuteentoista koulu- tai työpäivää. Itse taas ajattelin arjen viittaavan koko ihmisen elämään, sisällyttäen kokonaisvaltaisesti myös vapaa-ajan, sekä psyykkisen, sosiaalisen ja fyysisen osa-alueen. Vaikka olisin voinut valita sanani tässä tutkimuskysymyksessä paremmin, lopputulokseen se ei mielestäni vaikuttanut, sillä vastaajat nostivat esiin asioita laajasti ja moniulotteisesti sanavalinnastani huolimatta. Myös vapaa-aika otettiin huomioon.

Kannabiksen niin sanottu hallittu viihdekäyttö sekä "arjesta" irtautuminen painotuivat vahvasti aineistossani. Tämä aineiston valossa näyttää siltä, että kannabiksen käytöllä voi olla myös positiivisia vaikutuksia käyttäjän elämään ja käyttö voi olla hallittua. Kannabiksen käytön positiiviset vaikutukset ilmenevät esimerkiksi sosiaalisten suhteiden ylläpitämisenä, arjesta irtautumisena, alkoholin käytön vähenemisenä, elämyksinä, itsetutkiskeluna sekä itselääkintänä. Aineistoni tukee esimerkiksi Rantalan (2004) esittämiä käytön motiiveja, joita ovat muun muassa rentoutuminen, itsensä henkinen kehittäminen sekä juhliminen.

Toisaalta myös kannabiksen negatiiviset puolet nousivat jossain määrin esiin vastaajien tarinoissa. Kannabiksen ongelmakäyttöä kuvastavatkin motivaation puute,

taloudelliset ja sosiaaliset ongelmat sekä passivoituminen. Tässä mielessä tutkimustulokseni ovat yhteneväisiä esimerkiksi Soikkelin (2002, 21) esiin tuomien ajatusten kanssa. Hänen mukaansa mukaan ongelmakäyttäjän käsite viittaa usein riippuvuuteen, sosiaalisiin ongelmiin ja terveysongelmiin, joita käyttöön liittyy tai joita se osaltaan pahentaa. Myös päihdehuollon työryhmän haastattelu toi ilmi vahvasti kannabiksen negatiivisia vaikutuksia. Työryhmän mukaan kannabis aiheuttaa käyttäjissä muun muassa passiivisuutta, vetämättömyyttä ja syrjäytymisenä. Työntekijöiden kommentteista voidaan kuitenkin päätellä, kuinka pelkästään kannabiksen käytön vuoksi harvoin hakeudutaan hoitoon. Päihdehuollon piiriin tullaan usein vasta silloin, kun taustalla on jo vahvempien huumeiden käyttöä.

Johtopäätöksenä voidaan ajatella, että kannabiksen käyttöön voi liittyä selviä vaaroja, etenkin jos käyttö ei ole niin sanottua "hallittua" käyttöä. Toinen kysymys onkin, missä määrin negatiiviset puolet liittyvät kannabiksen laittomaan asemaan yhteiskunnassamme. Moni vastaaja vannoi sen nimeen, kuinka käytön kieltävä laki on omiaan aiheuttamaan muun muassa syrjäytymistä ja sosiaalisia ongelmia.

Kannabiksen laittomuus vaikuttikin vahvasti käyttäjän arkeen. Tutkimukseni yhtenä johtopäätöksenä pidänkin sitä, kuinka laitton asema aiheuttaa käyttäjälle valtavaa stressiä ja leimautumisen pelkoa. Kun käyttöä täytyy salailta läheisiltä ja virkavalialta, on selvää kuinka tämä kuormittaa yksilöä etenkin psyykkisellä tasolla. Käytännössä kuitenkin kukaan vastaajista ei suoranaisesti myöntänyt tulleen leimatuksi kannabiksen käytön johdosta. Tärkeänä huomiona pidän sitä, että vaikka kannabis onkin tällä hetkellä laitton huume, ja sen käyttö rikollista, sen käyttö ei aiheuta aineistoni perusteella käyttäjissä syyllisyyden tunnetta salailusta huolimatta, niin kuin yleensä rikollisessa toiminnassa voisi olettaa. Tämän taustalla pitäisin aiemmin mainitsemaani ajattelua "uhrittomasta rikoksesta".

Voidaan todeta että aineistoni antaa yhdenlaisen kuvan varsin sirpaleisesta "kannabiksen käyttäjät" -ryhmästä. Tutkimukseni tulokset ovat samansuuntaisia Sandbergin (2013) sekä Tievan (2012) kanssa. Tulokset ovat jossain määrin yhteneväisiä myös Eu:n raportin kanssa, liittyen kannabiksen haittoihin (A cannabis reader: global issues and local experiences 2008).

10.2 Millaisia merkityksiä käytölle annetaan?

Kuten edellä mainitsin, tutkimukseni nostaa vahvasti esiin viihdekäytön sekä arjesta irtautumisen. Tämä oli suurin käytölle annettu merkitys. Lisäksi merkityksiä löytyi itsetutkiskelusta, itselääkinnästä sekä sosiaalisista suhteista. Voidaan siis ajatella, että kannabiksen käyttö ei palvele vain yhtä tarkoitusta käyttäjän elämässä, vaan sen merkitykset ovat varsin moniulotteisia.

Kannabiksen käyttö on aineistoni perusteella usein varsin sosiaalinen tapahtuma ja osa vastaajista kuvasikin tarkasti, mitä kaikkea hetkiin ystävien kanssa saattaa liittyä. Kannabiksen käyttö sosiaalisessa ympäristössä sai useimmissa tarinoissa varsin arkisen ja jopa viattoman kuvan: käyttö on yhdessä keskustelua, nauramista, harrastamista ja ennen kaikkea viihtymistä. Vertailukohtana voisi varmasti toimia perinteinen perjantai-ilta alkoholin sekä ystävien parissa. Vastausten perusteella onkin selvää todeta, kuinka osa käyttäjistä on vähentänyt tai luopunut kokonaan alkoholin käytöstä. Vaikka kannabiksen todellisista haitoista käydään yhä keskustelua, voidaan alkoholin käytön vaihtamista kannabikseen pitää tietyillä mittareilla terveellisempänä vaihtoehtona, etenkin kehittyvien aivojen kohdalla (Marquit 2013).

Merkittävää on huomata, kuinka päihdehuollon työryhmä suhtautuu kriittisesti kannabiksen niin sanottuun viihdekäyttöön. Palveluissaan he eivät kohtaa viihdekäyttöä ja kysyvätkin vastauksissaan: "Mitä on kannabiksen hallittu viihdekäyttö? Mitä on alkoholin hallittu viihdekäyttö?" (T) Mielestäni niin sanotun hallitun kannabiksen viihdekäytön laajuus olisi tärkeää noteerata jotta ymmärrettäisiin mihin käytön muotojen moninaisuus, josta muun muassa Rantala (2004) puhuu, johtaa. Mielestäni ei voida puhua homogeenisestä "huumeiden käyttäjät" -ryhmästä. Käyttöä on monenlaista ja erityisesti opinnäytetyöni aineistoni pohjalta se voi olla myös hallittua. Käytön muotojen moninaisuus luultavasti johtaa päihdepolitiikkakeskustelun siirtymiseen ennen pitkään laajempimittaiseen julkiseen keskusteluun. Lainsäätäjien ja päihdevalistuksen on vastattava ja otettava kantaa muuttuviin yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

10.3 Millaisia ovat käyttäjien asenteet kannabiksesta päihteenä?

Johtopäätöksenä aineistoni vastauksista voidaan päätellä, että asenteet kannabista kohtaan ovat Hampppuforumin vastaajien keskuudessa liberaaleja sekä positiivisia. Tämä ilmenee muun muassa kannabiksen laillistamisen, päihdevalistuksen kyseenalaistamisen sekä lasten ja nuorten käytön tuomitsemisen teemoista. Voidaan ajatella kuinka käyttäjät ovat todenneet päihteen vaikutusten olevan positiivisia, joten asenteet ovat muovautuneet valtavirran käsityksestä eriäväksi.

Moni vastaaja olisi valmis laillistamaan kannabiksen käytön tai pienimuotoisen kotikasvatuksen. Asenteet mukailevat yleisiä trendejä, joita on mielestäni nähtävillä erityisesti nuorten keskuudessa, maailmanlaajuisesti. Myös suomalaiset käyttäjät kyseenalaistavat käytön kieltävän lain ja he kritisoivat sitä vahvasti, käyttäen argumenttina sen haitallista vaikutusta erityisesti syrjäytymiseen ja leimautumiseen viitaten.

Perinteisen päihdevalistuksen kyseenalaistaminen liittyi asenteisiin vahvasti. Johtopäätöksenä voidaan ajatella, kuinka tiettyjen käyttäjien ja nykyisen valistuksen tiedot eivät kohtaa. Käyttäjät pitävät kannabiksen haitallisia vaikutuksia vähäisinä, kun taas esimerkiksi koulujen päihdevalistus korostaa vahvasti haittoja. Käyttäjät kokevatkin usein valistuksen "propagandamaiseksi". Myös vastaaja, joka toi tarinassaan vahvasti esiin kannabiksen negatiivisia vaikutuksia elämäänsä, kertoi kuinka cannabis esitetään julkisuudessa liian negatiivisessa valossa.

Osalla vastaajista oli varsin lyhyt käyttöhistoria takanaan. Olisikin mielenkiintoista seurata käyttöä vuosia eteenpäin ja tarkastella sitä, millaisia vaikutuksia jatkuvalla käytöllä on etenkin nuorempiin vastaajiin. Säilyisivätkö asenteet kannabista kohtaan yhtä positiivisena?

Vaikka suurimmalla osalla vastaajista asenteet kannabista kohtaan olivat liberaaleja, asenteet nuorten käyttöä kohtaan olivat varsin konservatiivisia. Päätelen tästä kuinka myös täysi-ikäiset käyttäjät tiedostavat tietyt riskit, joita kannabiksen käyttöön saattaa liittyä. Riskejä arvioitiinkin suuriksi etenkin kehittyvien aivojen kohdalla. Tutkimustulokset tukevat tätä näkökulmaa (Kannabis – Keskeiset riskit,

2010). Eikö tässä mielessä ole perusteltua kertoa myös pelottavista kannabiksen vaikutuksista nuorille?

Päihdehuollon työryhmän asenteet kannabiksesta erosivat vahvasti käyttäjien kertomuksista. Heidän näkemyksensä mukaan kannabis näyttäyty monella negatiivisella tavalla käyttäjän elämässä, kuten passiivisuutena, vetämättömyytenä, mässennuksena, pelkotiloina sekä syrjäytymisenä. Työryhmä nostaa esiin myös kannabispysykoosin sekä päihteen kertymisen rasvakudokseen. Toisaalta työryhmä kertoi kuinka pelkästään kannabiksen takia harvoin hakeudutaan päihdehuollon asiakkaaksi, vaan taustalta löytyy usein vahvempia huumeita tai sekakäyttöä. Käyttäjien tarinoista voidaan huomata, miten esimerkiksi juuri kannabispysykoosiväitteitä pidetään jossain määrin "propagandamaisena".

Päihdehuollon työryhmän haastattelu ja käyttäjien omat kertomukset erosivat siis sisällöltään toisistaan huomattavasti. Välillä tuntui, kuinka osapuolet olisivat puhuneet täysin eri päihteistä keskenään; niin erilaisen, sekä ristiriitaisen kuvan niistä sai, suhteessa kannabiksen vaikutuksiin, hyötyihin ja haittoihin. Mielenkiintoista on erityisesti se, että molemmat tahot tuovat vahvasti esiin kerronnassaan kuinka kannabiksen vaikutuksista tulisi antaa ennen kaikkea realistinen kuva. Jos Hampuforumin tarinat sekä päihdehuollon haastattelu tähtäävät molemmat realistiseen ja aitoon kuvaan kannabiksen käytöstä, voidaan perustellusti kysyä, mistä johtuu näin suuri näkemusero? Ymmärrettävin vastaus voisi olla, kuinka tahot puhuvat kahdesta eri ilmiöstä. Päihdehuollon työntekijät näkevät kannabiksen negatiivisessa valossa, koska heidän työnsä painottuu ongelmakäyttäjien pariin. Hampuforumin vastaajat olivat monessa tapauksessa kannabiksen tapa-, viihde- sekä lääkinnällisiä käyttäjiä. Heidän kertomuksissaan painottui käytön hallinta vielä vuosienkin jälkeen. Päihdehuollon työryhmä taas kyseenalaisti koko "viihdekäyttö" -käsitteen. Voidaan perustellusti kysyä, voiko käyttö olla itse käyttäjän mielestä hallittua, kun taas ulkopuolisen silmissä ei.

Kun pohditaan tutkimuksen luotettavuutta johtopäätösten suhteen, haluaisin lisäksi nostaa kaksi kohtaa esiin. Ensinnäkin, kuinka päivitettyä tutkimustietoa esimerkiksi laillistamisen puolestapuhujat ja toisaalta päihdehuollon ammattilaiset omaavat kannabiksen vaikutuksista? Miten toistaiseksi ristiriitaisiin tutkimustuloksiin tulisi

suhtautua? Voiko esimerkiksi laillistamisen puolestapuhujilla olla motiivi haittojen vähättelyyn? Kun yleisesti pohditaan sosiaalia, asiakkaan näkökulma ja heidän ainutlaatuiset kokemuksensa omasta elämästään tulisi ottaa vakavasti. Vain näimme voimme aidosti ymmärtää erilaisia ilmiöitä ja tässä tapauksessa kannabiksen käyttäjän arkea. Toisaalta taas ammattilaiset tarjoavat tärkeää asiantuntijuutta, joka pohjaa päivitettyyn teoretietoon. Yhdessä nämä muodostavat kokonaisuuden, jonka pohjalta esimerkiksi toimivaa päihdevalistusta ja politiikkaa on mahdollista kehittää.

11 POHDINTA

Kun lähdin työstämään opinnäytetyötäni, tarkoitukseni oli kiteytettynä selvittää, miten kannabiksen käyttö näyttäytyy käyttäjän elämässä. Hamppuforumin aineisto antoi hyvin moniulotteisin kuvan käytöstä. Yleisesti päihteiden käytön monimuotoisuus on jäänyt mielestäni jossain määrin pimentoon sosiaalialalla. Käsitteet perustuvat monesti yleistäviin uskomuksiin ja lähtökohtana pidetään sitä, että kaikki päihteiden käyttö on lähinnä negatiivista ja erityisesti laittomien huumeiden kohdalla se voi vain pahentua. Vaikka opinnäytetyöni tuloksia ei voida yleistää, antaa se mielestäni tärkeää kuvaa nykyajan päihteiden käytöstä, joka tulisi ottaa vakavasti myös alallamme.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöni prosessin koin positiiviseksi ja hyvin sujuneeksi. Mieltäni lämmitti erityisesti positiivinen vastaanotto Hamppuforumin ylläpidolta, käyttäjiltä sekä Seinäjoen päihdehuollon työryhmältä. Alkuperäinen tavoitteeni oli kerätä noin 15 tarinaa kannabiksen käytöstä. Tämä määrä ylittyi lopulta, johon voin olla varsin tyytyväinen. Lisäksi minut yllätti tarinoiden moniulotteisuus. Aineiston keruu sujui siis varsin mutkattomasti. Koen että saavutin tutkimukselleni asettamat tavoitteet ja tutkimuskysymykseni saivat vastauksia. Opinnäytetyöni prosessi alkoi jo keväällä 2012, aiheen ideoimisena ja valmisteluna. Kuitenkin aktiivisen aineistonkeruun ja varsinaisen kirjoitustyön toteutin 2013 kevään aikana.

Koska opinnäytetyöni aihe oli varsin kiistanalainen, sain prosessin aikana havainnoida hyvin erilaista suhtautumista aiheeseen. Vaikka kannabiksen käytön tutkiminen on mielestäni varsin perusteltua, etenkin sosiaalialalla, osa kommenteista aiheeseen liittyen olivat jopa hieman leikkiä laskevia. Vaikka kannabiksen käyttö on yhä yleisempää yhteiskunnassamme, on sen mainitseminen arkipäiväisissä keskusteluissa usein tietynlainen tabuaihe. Kaiken kaikkiaan olen kuitenkin kiitollinen ohjaavan opettajani sekä opinnäytetyöryhmäni hyvin neutraalista suhtautumisesta aiheeseen.

Eryyisen haasteelliseksi opinnäytetyöni prosessissa koin päivitetyn ja totuudenmukaisen tutkimustiedon löytämisen. Kannabista ja sen vaikutuksia on tutkittu vii-

me aikoina hyvinkin paljon. Kävi kuitenkin ilmi, kuinka tutkimustulokset olivat aiheeseen liittyen monesti varsin ristiriitaisia. Toivon että olen saanut nostettua opinnäytetyöni lähteisiin riittävästi monipuolisia ja ennen kaikkea luotettavia lähteitä.

Opinnäytetyölläni on mielestäni mahdollista tuottaa uusia hypoteeseja sekä jatko-tutkimusmahdollisuuksia. Mielenkiintoista esimerkiksi olisi tulevaisuudessa tutkia pitkällä seurannalla etenkin nuorempien kannabiksen käyttäjien asenteita päihdetä kohtaan. Ovatko ne muuttuneet suuntaan tai toiseen, käytön jatkuessa vuosia? Tarkempaa tutkimusta vaatisivat varmasti myös kannabiksen positiiviset vaikutukset käyttäjän elämään. Kuinka yleisiä tällaiset kokemukset ovat todellisuudessa?

Päihteitä on käytetty läpi ihmiskunnan historian. Niitä tullaan myös tulevaisuudessa luultavasti käyttämään, jopa suuremmissa määrin. Miten yhteiskuntana tulemme suhtautumaan alati muuttuviin päihdekulttuureihin ja siihen ilmiöön, kuinka alkoholin rinnalle on ilmestynyt enemmän vaihtoehtoisia päihteitä, etenkin nuorten keskuudessa? Sosiaalialan ammattilaiset kulkevat mielestäni tämän aiheen tiimoilta eturintamassa, liittyen päihdevalistukseen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun. Meillä on mahdollisuus jakaa arvokasta tietoa päihteiden vaikutuksista ja käyttäjien arjesta laajempaan julkiseen keskusteluun, jota toivottavasti voidaan hyödyntää erityisesti päihdevalistuksen piirissä.

12 LÄHTEET

A cannabis reader: global issues and local experiences. 2008. [Verkkajulkaisu]. The European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. [Viitattu: 17.1.2013]. Saatavana: http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_53397_EN_emcdda-cannabis-mon-vol2-ch7-web.pdf

Ahtiala, P & Ruohonen, K. 1998. "Se oli sitä koko elämä": Kokemuksia ja näkemyksiä huumeriippuvuudesta. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Alphonso, C. 30.8.2010. Marijuana effective in reducing pain, study shows. [Verkkosivu]. The Globe and Mail. [Viitattu: 9.4.2013]. Saatavana: <http://www.theglobeandmail.com/life/health-and-fitness/marijuana-effective-in-reducing-pain-study-shows/article1213265/>

Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [Verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaristo. [Viitattu 19.2.2013]. Saatavana: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus>.

Atkinson, K. 24.3.2005. Cannabis use 'trigger for schizophrenia' [Verkkosivu]. The New Zealand Herald. [Viitattu: 17.4.2013]. Saatavana: http://www.nzherald.co.nz/technology/news/article.cfm?c_id=5&objectid=10116853

A 28.8.2008/543. Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista.

Cline, John. 6.11.2012. Cannabis and sleep. [Verkkosivu]. Psychology Today. [Viitattu 3.4.2013]. Saatavana: <http://www.psychologytoday.com/blog/sleepless-in-america/201211/cannabis-and-sleep>

Hakkarainen, P., Metso, L. & Salasuo M. 2011. Hamppuikäpolvi, sekakäyttö ja doping: Vuoden 2010 huumeveyskyselyn tuloksia. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Terveys-

den ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 14.1.2013]. Saatavana: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/2ecefbdd-b807-44d8-b51d-81dc63d09f01>

Hakkarainen, P., Perälä, J. & Metso, L. 2011. Kukkaa pukkaa – Kannabiksen kotikasvatus Suomessa. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 15.1.2013]. Saatavana: <http://www.suomenkannabisyhdistys.org/media/documents/hakkarainen.pdf>

Harding, A. 2008. Pot-induced psychosis may signal schizophrenia. [Verkkosivu]. Reuters. [Viitattu 14.1.2013]. Saatavana: <http://www.reuters.com/article/2008/11/03/us-pot-induced-psychosis-idUST-RE4A26JV20081103?feedType=RSS&feedName=healthNews&rpc=22&sp=true>

Heinälä, P. 1998. Kannabis ja sen terveysvaikutukset. [Verkkoartikkeli]. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim. [Viitattu: 16.4.2013]. Saatavana: <http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo80441.pdf>

Hietaniemi, T. 6.4.2006. Huumetalous. [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu: 24.4.2013]. Saatavana <http://www.paihdelinkki.fi/pikatieto/huumetalous>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hitti, M. 31.7.2011. Smoking pot may damage lungs. [Verkkosivu]. CBS News. [Viitattu: 17.1.2013]. Saatavana: <http://www.cbsnews.com/stories/2007/07/31/health/webmd/main3120406.shtml>

How does marijuana use affect your brain and body?. 2010. [Verkkosivu]. National Institute on Drug Abuse. [Viitattu 14.1.2013]. Saatavana <http://www.drugabuse.gov/publications/marijuana-abuse/how-does-marijuana-use-affect-your-brain-body>

Kannabiksen käytön terveydelliset ja psyykkiset vaikutukset. 4.8.2006. [Verkkosivu]. Suomen Kannabisyhdistys. [Viitattu 20.1.2013]. Saatavana: <http://www.suomenkannabisyhdistys.org/artikkelit-mainmenu-27/tutkimuksetjaterveys/34-kannabiksen-terveydelliset-ja-psykkiset-vaikutukset.html>

Kannabis – Keskeiset riskit. 8.4.2010. [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu 17.1.2013]. Saatavana: <http://www.paihdelinkki.fi/pikatieto/kannabis-keskeiset-riskit>

Koski-Jännes, A. 12.12.2005. 143 Riippuvuus yksilön ongelmana. [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu 11.4.2013]. Saatavana: <http://www.paihdelinkki.fi/Tietoiskut/143-riippuvuus-yksilon-ongelmana>

Kyselylomakkeen laatiminen. 26.8.2010. [Verkkosivu]. Menetelmäopetuksen tietovaranto. [Viitattu 24.4.2013]. Saatavana: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>

Marquit, M. 26.3.2009. Developing Brains: Alcohol Worse than Marijuana. [Verkkosivu]. Phys.Org. [Viitattu 9.4.2013]. Saatavana: <http://phys.org/news157280425.html>

Partanen, J & Metso, L. 1999. Suomen toinen huumeaalto. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Yhteiskuntapolitiikka. 64:2. [Viitattu 14.1.2013]. Saatavana: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101397/992partanen.pdf?sequence=1>

Piisi, R. 2001. Huumetyö. Tampere: Tammer – Paino Oy.

Rämö, M. 26.7.2011. Kannabiskulttuuri juurtuu Suomen maakuntiin. [Verkkosivu]. Helsingin Sanomat. [Viitattu 17.1.2013]. Saatavana: <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Kannabiskulttuuri+juurtuu+Suomen+maakuntiin/1135247945035>

Rantala, K. Nuoret ja huumeiden viihdekäyttö, huumeiden käytön monta maailmaa. [Verkkosivu]. Varsinais-Suomen päihdehoitokoulutus. [Viitattu 9.4.2013]. Saatavana: <http://www.halko.fi/koulutukset/2004/viihdekaytto/rantala.htm>

Salasuo, M. 2004. Huumeet ajankuvana: Huumeiden viihdekäytön kulttuurinen ilmeneminen Suomessa. Helsinki: Stakes. Tutkimuksia, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 149.

Salasuo, M. 2005. 392 Uudet juhlimiskulttuuri ja huumehaitat. [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu 25.1.2013]. Saatavana: <http://www.paihdelinkki.fi/tietoiskut/392-uudet-juhlimiskulttuuri-ja-huumehaitat>

Sandberg, S. 2013. Cannabis culture: A stable subculture in a changing world. [Verkkolehtiartikkeli]. Criminology and Criminal Justice 2013 13: 63. [Viitattu 25.1.2013]. Saatavana Sage Journals -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.

Scientists want new drug rankings. 23.3.2007. [Verkkosivu]. BBC News. [Viitattu 18.1.2013]. Saatavana: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/6474053.stm>

Seppälä, P. 2005. 391 Huumeidenkäyttö osana kulttuuria. [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu 25.1.2013]. Saatavana: <http://www.paihdelinkki.fi/tietoiskut/391-huumeidenkaytto-osana-kulttuuria>

Soikkeli, M. 6.4.2006. Huumeet ja laki. [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu 18.1.2013]. Saatavana: <http://www.paihdelinkki.fi/pikatieto/huumeet-ja-laki>

Soikkeli, M. 2002. Miten puhua huumeista? Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Ehkäisevä päihdetyö.

Tacke, U & Sairanen S. 2.9.2009. 312 Kannabis (marihuana ja hasis). [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu 14.1.2013]. Saatavana: <http://www.paihdelinkki.fi/tietoiskut/312-kannabis-marihuana-ja-hasis>

Tammi, T. 20.12.2005. 381 Suomalainen huume politiikka. [Verkkosivu]. Päihdelinkki. [Viitattu 19.4.2013]. Saatavana: <http://www.paihdelinkki.fi/tietoiskut/381-suomalainen-huume-politiikka>

Tieva, S. 2012. Paha koukku, hyvä riippuvuus – Kannabiksen käyttäjien näkemyksiä ja kokemuksia kannabisiippuvuudesta. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Pro gradu -työ.

Timms, P. 2009. Cannabis and mental health. [Verkkosivu]. Royal College of Psychiatrists. [Viitattu: 16.4.2013]. Saatavana: <http://www.rcpsych.ac.uk/expertadvice/problems/alcoholanddrugs/cannabis.aspx>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

LIITTEET

LIITE 1. Hamppuforum-keskustelupalstalle osoitettu kyselypyyntö

LIITE 1 Hamppuforum-keskustelupalstalle osoitettu kyselypyyntö

Tervehdys Hamppuforumin väki!

Olen viimeisen vuoden sosionomiopiskelija Seinäjoen ammattikorkeakoulusta. Koulutuksemme loppuvaiheeseen sisältyy opinnäytetyön tekeminen, jonka aihe itselläni käsittelee kannabiksen käytön vaikutuksia käyttäjän arkeen. Pyrin keräämään laadullisen aineiston opinnäytetyöni tutkimusosaan tästä kyseisestä viestiketjusta, mahdollisesti sinun avullasi.

Pyydänkin sinua kertomaan omin sanoin kannabiksen käytöstäsi, käyttäen tarinasi punaisena lankana seuraavia tutkimuskysymyksiäni:

1. Millaisia vaikutuksia kannabiksen käytöllä on arkeesi?

2. Mitä kannabiksen käyttö sinulle merkitsee?

3. Miten kuvailisit omia asenteitasi kannabista kohtaan?

Lisäksi arvostan jos haluat sisällyttää viestiisi ikäsi, sukupuolesi sekä sen, oletko työssä käyvä, opiskelija vai työtön.

Vastauksesi voi olla juuri niin pitkä tai lyhyt kuin haluat. Ainut toivomukseni on, että se kuvaa mahdollisimman moniulotteisesti kannabiksen käyttöäsi, omiin tutkimuskysymyksiini peilaten.

Kaikki vastaukset pyydän kirjoittamaan tähän kyseiseen viestiketjuun, lähettämään yksityisviestillä tai lähettämään sähköpostitse osoitteeseen ilkkailevuorinen(at)gmail.com Tulen kuvaamaan aineistoa opinnäytetyössäni siten, ettei ketään ole mahdollista siitä tunnistaa. En tule myöskään nostamaan erikseen esiin nimimerkkejämme vastausten analysoinnissa. Vastausaikaa sinulla on 10.3.2013 saakka. Opinnäytetyöni valmistuu loppukeväästä 2013.

Suuri kiitos vastaajille jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin

Ilkka Vuorinen